

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutro“ izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.-, po raznašal-
cih dostavljena Din 5.- mesečno.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

VATIKAN IN HITLER

Papenovo potovanje v Rim je v zvezi s sklenitvijo vsenemškega konkordata, s katerim se bo katoliška cerkev slično kakor v Italiji podredila Hitlerjevemu nacionalističnemu režimu

Rim, 9. aprila. r. Danes je prispel semkaj, na kolodvoru svečano sprejet, nemški podkancelar Papen. Splošno pozornost je vzbudilo dejstvo, da ga je pričakoval tudi zastopnik Vatikana, kar se doslej ni primerilo še nobenemu drugemu državljanu, ki je prišel na obisk v Rim in je to dokaz, da pripisuje Vatikan prihodu Papena posebno važnost.

Razumljivo je, da posvečajo zaradi tega tudi v vseh ostalih diplomatskih krogih prihodu Papena posebno pozornost, tembolj, ker se naknadno dozna, da obisk nemškega podkancelarja Papena ni v zvezi samo s sodelovanjem katoliškega centra v Hitlerjevi vladi, marveč tudi s sklenitvijo splošnega konkordata Nemčije z Vatikanom. Sedaj že obstajajo konkordati med Vatikanom in posameznimi katoliškimi nemškimi deželami, Hitler pa želi izkoristiti sedanjo priliko, ko se vrši v Nemčiji unifikacija v duhu centralizma, ki daleč presega Bismarkovo ero, da bi tudi v pogledu odnosov katoliške cerkve vzpostavil enotnost za vso Nemčijo. V tujakšnih diplomatskih krogih smatrajo, da je Hitler izbral za to zelo ugoden trenutek. Kapitulacija katoliškega centra in nedavna poklonitev katoliških škofov v Nemčiji mu dajejo dobrodošli povod, da prične na Vatikan in izsili čim ugodnejše pogoje za konkordat. Ker je vrhu tega znano, da hoče Hitler po zgledu Mussolinija vpreči cerkev v svoj nacionalistični voz, in je katoliški centum v svoji, pred par dnevi objavljene deklaraciji, na to očitno pristal, mislijo v tujakšnih diplomatskih krogih, da bo Papenova njegova misija v polnem obsegu uspeła ter da bo nesel iz Rima ne samo odobritev sodelovanja katoliškega centra v Hitlerjevi vladi ob izločitvi katoliške duhovščine, marveč tudi pristanek na vsedržavni nemški konkordat, ki bo neposredno podredil vse nemške katoličane Hitlerjevemu režimu. Hitler ima v tem pogledu dokaj močan argument v latranskem sporazumu med Vatikanom in fašizmom. V tujakšnih diplomatskih krogih so prepričani, da Vatikan Hitlerje ne bo mogel odkloniti tega, kar je dovolil Mussoliniju. Zaradi tega smatrajo, da je konkordat med Nemčijo in Vatikanom že gotovo dejstvo in da je s tem postala katoliška cerkev del nemškega režima v duhu Hitlerjevih nacionalističnih idej.

V vatikanskih krogih ne prikrivajo bojazni, da bo to zelo čudno vplivalo na odnose katoliške cerkve odnoso Vatikana do ostalih držav, vendar pa naplašajo, da je treba upoštevati dejstvo, da se mora tudi katoliška cerkev prilagoditi sili razmer in iskati načrta, ki izhaja iz situacije. Zato opravljajo v vatikanskih krogih tudi posvetila katoliškega centra v Nemčiji s tem, da je to le taktična poteza in da bodo katoličani ob prvi ugodni priliki znova naglasili svoje posebno stališče. Seveda pa vse to ne more izpremeniti dejstva, da se katoliška cerkev na ta način vedoma vnaprej v Hitlerjev nacionalistični voz in Vatikan se ne bo mogel upreti, če bodo druge države, z enakimi argumenti zahtevale zvezo enake konkordate, ne neodnosti, ki jih je Vatikan priznal namreč Mussoliniju in sedaj očitno tudi Hitlerju.

Rim, 9. aprila. AA. Davi ob 8.25 sta prispela v Rim nemški državni podkancelar v. Papen s soprogo. Poročevalcu „Messagera“ je izjavil, da bo ostal v Rimu do 18. aprila. Sprejela ga bosta papež in Mussolini. V Nemčiji se bo vrnil z letalom s svojo ženo in s pruskim notranjim ministrom Göringom. Glede na povabilo washingtonske vlade Nemčiji je Papen izjavil, da je to povabilo dokaz simpatije, ki jih uživa nemška vlada v Beli hiši. Edina naloga sedanje nemške vlade je ta, je prijavil v Papen, da uveljavi zdrave sile nemškega naroda in da reši Nemčijo žalostnih posledic komunizma. Pri tej obnovi Nemčije je potrebno Nemčiji iskreno priateljstvo, ki ga kažeja fašistična Italija in njen voditelj za sedanjo nemško vlado.

Nemcem Mussolinijev načrt še ni dovolj

London, 9. aprila. g. Kakor poroča „Daily Telegraph“ je tudi nemška vlada v paktu štirih velesil predlagala več sprememb Berlinske vlade in dala sporočiti, da bi bila pogodba za njo v prvotno predlagani obliki nesprejemljiva. Če bi se upoštevale spremembe, so jih predlagale ostale vlade, pa bi bila pogodba z nemškega stališča brez vrednosti. Nemčija zahteva s svoje strani pred vsem točno formulacijo vprašanja koridorja.

Kardinalna napaka

Varšava, 9. aprila. AA. Bivši vojni minister general Sikorski je objavil v listu „Kurier warszawski“ članek pod naslovom „Nepremaganje“. V tem članku pravi general Sikorski, da so zmagovalci svetovne vojne storili dve hudi napaki, ki lahko postaneta še usodnejši.

Dovolili so namreč nemški vojski, da se je po končani svetovni vojni umaknila z vso opremo, tako da lahko misli sedanja Nemčija, ki je bila leta 1918. poražena na bojnih poljanah, vnovič na vojno.

Po drugi strani pa so v Versaillesu storili to napako, da niso reparacijskih plačil določili za prav kratko dobo in s primernimi jamstvi, kakor so storili nemški zmagovalci leta 1871.

Ti dve napaki sta zastrupili vse povojno ozračje in povzročili sedanjo situacijo, ne pa vprašanje Pomeranskega. General Sikorski zaključuje svoj članek s trditvijo, da bi ostanek rimskega načrta odvzela bivšim zaveznikom sadove zmage l. 1918. Hkratu pa bi se uveljavilo nemško stališče, ki pravi, da vojne še ni konec.

Grofi, baroni in ordni

Hitler se mora oddolžiti svojim bivšim protežejem ter je zopet uvedel plemstvo, odlikovanja in častne naslove

Berlin, 9. aprila d. Da bi zadovoljila poželjenja gotovih svojih pripadnikov, v prvi vrsti pa poželjenja svojih bivših protežejev iz vrst nekdanjih nemških fevdalcev, je Hitlerjeva vlada izdala zakon o zopetni uvedbi redov, naslovov in plemstva. Po tem zakonu ima vlada pravico priznati nemškim državljanom, ki so si stekli zasluge za „nacionalni preporod Nemčije“ plemske naslove in podelitev odlikovanja, ki so bila z weimarsko ustavo odpravljena. S tem se hoče oddolžiti Hitler pred vsem bivšim nemškim baronom in grofom, ki so bili pod weimarsko ustavo postavljeni v ozadje. V utemeljitvi tega zakona se naglašja, da je bila storjena z odpravo plemskih naslovov velika psihološka napaka ter da je tako z notranje političnih kakor zunanje političnih razlo-

gov potrebno, da se zopet uvede v Nemčiji plemstvo. Zakon določa, da se osebam, ki se jim prizna v znak zasluge plemski naslov, s strani države obenem pokloni tudi primerno posestvo, da bodo mogli svojemu plemstvu primerno živeti. Dejansko to ni nič drugega, kakor obnova nekdanjega plemstva in razdelitev državljanov na dva razreda, privilegirane in nepriviligirane. Istočasno določa ta zakon tudi zopetno uvedbo vseh častnih naslovov za uradništvo, ki so bili z weimarsko ustavo odpravljani. Tako se bodo v Nemčiji zopet pojavili hofratji, tajni svetniki itd., da bo na ta način zadosteno poplepu monarhistično usmerjenih krogov. Zakon le določa, da so od tega odlikovanja izvezti židje.

Popolna anarhija med nemškim uradništvom

Vsi „politično nezanesljivi“ uradniki bodo brez odškodnine odpušteni iz službe — Vse pridobljene pravice anulirane

Berlin, 9. aprila d. V nizu odlokov, ki jih je že izdala Hitlerjeva vlada v svrhu obnove starega pruskega duha v Nemčiji, je najznačilnejši odlok o obnovi uradniške hierarhije. Ta zakon, ki ga je proglasil Hitler na podlagi pooblastil državnega zbora, naj bi veljal sicer samo do 30. septembra 1933, vendar pa je skrajno značilen za duh, ki preveča sedanji nemški režim. Zakon namreč določa, da se anulirajo vsa uradniška imenovanja, ki so bila izvršena po prevratu leta 1918 ter da se vsi državni uradniki na novo nastavijo. Pri tem se bo upoštevala pred vsem kvalifikacija, ki so si jo posamezni uradniki pridobili. V kolikor sedaj uslužbeni uradniki niso pristajali nacionalističnega režima, bodo morali brez odškodnine zapustiti državno službo. Kot odpravnino bodo dobili trimesečno plačo, s čimer bo ugasnila vsaka pravica do pokojnine. V bodoče se smejo imenovati samo državni uradniki, ki so dokazano nemškega pokolenja, pri čemer mora segati dokaz nazaj do drugega kolena.

Izjema je dopustna samo za uradnike, ki so bili v službi že 1. avgusta 1914 in ki so si stekli med svetovno vojno posebne zasluge za Nemčijo ali njene zavezničke, nadalje za uradnike, kojih očetje ali sinovi so padli v svetovni vojni. Politično nezanesljivi uradniki se morejo odpustiti iz službe brez vsake pravice na kakršnokoli odškodnino.

Kar se tiče ministrov, bodo morali vsi, ki so ministrali po letu 1918, vrniti vse prejemke, v kolikor presegajo ti prejemki pokojninske ali aktivitetne prejemke ministrov bivšega carstva. Ta zakon se mora duhu primerno izvajati tudi za uradništvo in nižje državne nameščence.

Razumljivo je, da je ta odlok vlade izval med uradništvom največje razburjenje, ker nihče ni siguran, da ne bo izpostavljen preganjanju in vsakomur preti odpust iz državne službe, če ga politična policija iz tega ali onega razloga osumi, da politično ni dovolj zanesljiv.

Herriot gre v Ameriko

Bivši ministrski predsednik je sprejel poziv francoske vlade in bo zastopal Francijo na washingtonski konferenci

Pariz, 9. aprila. AA. Zunanji minister Paul Boncour je dopoldne sporočil Herriotu uradno povabilo ameriške vlade. Herriot je izjavil, da sprejme povabilo. Tako bo Herriot zastopal Francijo na predkonferenci v Washingtonu.

Herriot se bo napotil v Zedinjene države kot „svoboden opazovalec“. Zato ne bo sprejel nobenih obvez, temveč bo po končani predkonferenci predložil francoski vladi vse potrebne informacije o vprašanih, ki bodo na dnevnem redu na predkonferenci v Washingtonu. Zlasti dragocene bodo informacije glede vprašanja vojnih dolgov.

Washington, 9. aprila. AA. Vest o tem, da je Herriot sprejel povabilo na predkonferenco v Washingtonu, so ameriški vladni krogi sprejeli z velikim zadovoljstvom. Roosevelt še ni določil stališča, ki ga bo zavzel napram Franciji. Politični krogi pa se nadejajo, da bo Francija v kratkem plačala decembrski obrok. Splošno prevladuje mnenje, da bo Roosevelt zahteval od parlamenta pooblastila za novo preureditev

vojnih dolgov, zlasti glede obroka, ki zapade 15. junija 1933.

Lyon, 9. aprila. AA. Na vprašanje Havasovega poročevalca je Herriot izjavil, da mu ne more ničesar reči o svoji poti v Zedinjene države. Pač pa je srečen, da bo lahko odšel v Zedinjene države, koristi svoji domovini in poglabil prijateljstvo med Francijo in Ameriko.

Organizacija nemške pronagande

Berlin, 9. aprila. s. Organizacija novoustanovljenega državnega ministrstva za ljudsko prosveto in propagando je končala Ministrstvo se deli na 7 oddelkov, in sicer: 1. proračun in uprava, 2. propaganda, 3. brežična služba, 4. tisk, 5. film, 6. gledališče in 7. ljudska vzgoja.

Upor v španskem zaporu

Saragosa, 9. aprila AA. V tujakšnih mestnih zaporih so se temni urli. Ravnatelja in lečarja so napadli s palicami in kamenjem, ko je lečar videl, da je ravnatelj v nevarnosti, je ustrelil voditelja upora. Policija je kmalu vzpostavila red.

Pogrešno tolmačenje

Velik shod JRKD v Zagrebu — Minister Demetrovič o napačno tolmačeni popustljivosti jugoslovenskega režima

Zagreb, 9. aprila n. Danes se je vršil v prostorih zagrebskega veleposlaništva velik shod JRKD. Zborovanje je bilo nad vse odlično obiskano in so bili navzoči med drugimi tudi ministar za kmetijstvo g. Juraj Demetrovič, minister za šume in rude g. Pavao Matica ter zagrebski poslanec g. inž. Ferdo Šega.

Minister g. Demetrovič je imel obširen govor, v katerem je razpravljal o političnih prilikah v državi s posebnim ozirom na Hrvate ter naglasil, da so se Hrvati pri novembrskih volitvah 1931 izjavili za jugoslovensko politiko. Zagreb je bil v jugoslovenskem pokretu vedno na čelu in tudi takrat ni zaostal. Zaradi tega je bilo potrebno, da se izvrši politična organizacija jugoslovenske mislečega prebivalstva. V tem pogledu so bile in še bodo težkoče, toda te težkoče se morajo premostiti, ker je to v interesu vsega naroda, a Hrvatov samih in Zagreba še prav posebej. Sedanji jugoslovenski režim je bil dosedaj popustljiv, a ta popustljivost se je napačno tolmačila kot slabost. Šlo se je samo za tem, da se združi ves narod. Popustljiv pa je lahko samo oni, ki je dovolj močan. Zato je tudi sedanji režim v želji, da združi vse narodne sile, bil čisto prepustljiv. Te popustljivosti pa se ne sme napačno tolmačiti, kajti večina naroda odobrava sedanjo jugoslovensko politiko in ta večina ima pravico, da se tudi brani pred manjšino. Izkoriščajočo to domnevno slabost so se pojavili tudi razni punktaši s svojimi punktacijami, ki so imele za posledico, da je znova oživila revizionistična kampanja. Hrvatje so dosedaj pokazali to slabost, da sami sebe omalovažujejo. Gotovo ni bolj miroljubnega naroda, nego je naš narod, toda to še ne pomeni, da bi smeli drugi z nami početi, kar se jim zljubi. Problem enakopravnosti se mora javno razpravljati, toda to vprašanje se ne sme zastaviti tako, da bi se s tem načeno vprašanje notranje ureditve države. Oni ljudje, ki stavijo to vprašanje tako, mislijo pri tem

na federalističen sistem. Federalizem pri nas ni nič drugega, nego obnova fevdalizma in raznih klik in katerij. Pod krinko centralizma smo poprej dejansko imeli federalizem, ki so ga skušale razne skupine in skupnice izkoristiti in zlorabljati v svoje politične svrhe. Pravilna rešitev našega problema je v unitaristični ureditvi države pod geslom: en narod in en kralj. To pa dejansko pomeni najširšo samoupravo in široko decentralizacijo, v kateri odloča narod sam preko svojih predstavnikov.

To je ona velika naloga, ki je sedaj na dnevnem redu. Hrvatska inteligenca je dosedaj hodila svoja pota, toda narod ji ni sledil, marveč je šel po svojem zdravem instinktu po svoji poti, ki vodi v narodno in državno uedinjenje. Minister Demetrovič je zaključil svoj govor s pozivom, naj se vsi, ki resnično ljubijo svoj narod in svojo državo, združijo v močno falango, ki bo odločen pobornik narodnega in državnega edinstva in s tem tudi resničnega napredka Zagreba in Hrvatov.

Govor ministra g. Demetroviča je sprejela večstična množica z viharim pritrdjevanjem. Prav tako toplo pozdravljeni je nato spregovoril minister g. Pavao Matica, ki je izrazil svoje posebno zadovoljstvo, da se je zbralo na tem shodu tako ogromno število Zagrebčanov, ki so s tem dali jasen dokaz, da je Zagreb odločno v jugoslovenskem taboru. Govorilo je nato še več govornikov, med njimi zagrebski podžupan g. Pavlica ter več občinskih zastopnikov, kakor tudi narodna poslanca gg. dr. Došen in Ferdo Šega. Ob koncu je bila sprejeta resolucija, ki izraža popolno zaupanje sedanji vladi in se izrekla za čim odločnejšo jugoslovensko politiko. Z viharim odobravanjem je bil sprejet predlog, da se odnosi Nj. Vel. kralja vdanostna brzojavka. Med prepevanjem jugoslovenskih pesmi je bilo nato zborovanje zaključeno, manifestacije pa so se še dolgo nadaljevale po ulicah.

Rimski načrti se ne smejo nikdar uresničiti

Pakt velesil, kakor je bil zamišljen v Rimu, bi resno ogrožal nadaljnji obstoj Društva narodov

Praga, 9. aprila. „Prager Presse“ piše o paktu štirih velesil, da ne more postati dejstvo v obliki, kakor jo je zamislil njegov stvaritelj. Evropski direktorji se mora podreti ob ugovorih Anglije in Francije in ob odporu velike večine vseh ostalih držav, ki ne bodo dopustile, da bi štiri velesile odločale o njih brez njih in da bi po 14 letih mednarodne demokracije, ki jo reprezentira Društvo narodov, prišla v Evropi do oblasti diktatura svete aliance. Vprašanje revizije, naglašja list, je odvisno od izpolnitve v členu 19 pakta

Društva narodov do oločenih pogojev. Če bi to kočljivo vprašanje prišlo v diktatorski dobi na dnevmi red v Zenevi, bi to hudo ogrozilo mir in red v Evropi in na svetu sploh. Pakt med štirimi velesilami bi lahko prinesel sporazum v onih vprašanjih, ki so še nerešena med temi štirimi državami in bi gotovo mnogo pomagal osigurati mir. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš bo imel dne 27. t. m. v plenumu podposlanske zbornice velik ekspozé o stališču Češkoslovaške glede pogodbe med štirimi velesilami.

Ustoličenje pravoslavne škofa v Zagrebu

Zagreb, 9. aprila. n. Danes je bil svečano ustoličen prvi pravoslavni škof v Zagrebu episkop Dositej. Svečanosti v pravoslavni cerkvi so se udeležili zastopniki vseh zagrebskih državnih in vojaških oblasti, zastopniki mestne občine ter raznih kulturnih in nacionalnih društev. Nj. Vel. kralja je zastopal komandant armije general Marić. Navzoči so bili tudi evangelijski škof dr. Popp nadbiskop dr. Schwartz. 40-čim se je zelo kritično opazila odsotnost zastopnika rimskokatoliške cerkve. Po svečanem ustoličenju novega škofa, med katerim je bil prečitan tudi ukaz Nj. Vel. kralja o potrditvi izvolitve in imenovanja, so novozooči predstavniki oblasti in korporacij čestitali novemu škofu, ki se je z daljšim govorom zahvalil, povdarjajoč, da hoče biti apostol ljubezni in bratstva med jugoslovenskimi brati.

Proces proti angleškim inženjeriem

London, 9. aprila. 6. Pričetek procesa proti angleškim in ruskim inženjeriem, ki so bili nameščeni pri družbi Metropolitan Wickers Ltd v Moskvi, ki bi se moral pričet prihodnji ponedeljek, je bil odložen do srede. Po vsteh iz Moskve bodo obtožence branili ruski odvetniki, ki morajo proučiti vse gradivo v petih dneh. Sovjetski poslanik v Londonu je obavil, da so dobili dovoljenje za potovanje v Rusijo zastopnik Reuterjevega urada, poseb-

ni dopisnik „New Chronicle“ in še nekateri drugi. Razen tega se bodo smeli udeležiti procesa stalni dopisniki angleških listov „Manchester Guardian“, „Daily Telegraph“ in „Observer“ v Moskvi.

Eksplodizija v bolgarskem premogovniku

Sofija, 8. aprila. AA. Sinoči ob 7. je eksplodiral plin v premogovniku blizu vasi Vrdice. Zaradi eksplozije se je porušilo več gradenj in opornikov ter podsulo mnogo rudarjev. Po poročilu rudarskega oddelka jugoslovskega ministrstva je v rudniku našlo smrt osem delavcev. Reševalna dela se nadaljuje. Uvedena je preiskava, da se dožene, kdo je za nesrečo odgovoren.

Madžarski državni proračun

Budimpešta, 8. aprila AA. Finančni minister Imrezy je predložil parlamentu državni proračun za l. 1933-34. Izdatki znašajo 764.900.000 pengov. Napram lansnemu proračunu je novi znižan za 41.300.000 pengov. Primanjkljaj bo znašal 12 milijonov pengov (120 milijonov Din). Po mnenju finančnega ministra je ta primanjkljaj predvsem posledica trianonske pogodbe zaradi katere mora Madžarska izplačati 87.600.000 pengov na leto samo za pokornine. Nadalje je Imrezy navedel, da znaša davčna obremenitev v Nemčiji na živila na 229 pengov, v Avstriji 181, v Belgiji 172, v Češkoslovaški 114, na Madžarskem pa le 82 pengov. Vlada bo prepovedala državnim upokojencem vse postranske dohodke iz državne blagajne. Pospeševala bo pridlovanje tubaka, znižala številu visokih in srednjih šol, pač pa bo obdržala državna gledališča zaradi njihovega kulturnega poslanstva.

V službi človekoljubja

Občni zbor Kolašice je zopet podal razveseljivo bilanco uspešnega človekoljubnega dela

Ljubljana, 9. aprila.

Po lepem običaju je Kolo jugoslovenskih sester tudi letos izbralo cvetno delo za dan svoje redne skupščine. Dvajačeti je že zborovalo to humano društvo, ki je prevzelo naše težko nalogo pomagati bednim, lajšati gorje sirotam. Zborovanje se je vršilo ob 15 v zborni dvorani U. na Predsedni dvorani doma ga Frana Tavčarjeva je poleg članice dozdrala zastopnica banske uprave gđ. Savnikova g. Kroftova kot zastopnica TKD Atena, g. Martelančev za Zenski svet, go. Vasičev za Splošno žensko društvo, go. Kraigherjevo za Zvezo gospodinj, go. Minko Govekarjevo za Zenski savez in vse delegatije podružnic. V predsedniškem poročilu je poudarila plemenito delo organizacije in prosila članice, naj še dalje vztrajajo in z ljubeznijo vodijo preprosto delo v korist siromakov in javnosti. Tajnica ga. Schottova je v glavnem navedla, da je v dravski banovini 40 poverjenih, Kolo pa šteje v Ljubljani 2300 članic, od teh 180 ustanovnih. Društvo potrebuje za svoje človekoljubno delo mnogo denarja in zato porabi vsako priliko za denarne igre. Lanska akcija prodaje oljk je dala čistega okrog 5000 Din, denar se je porabil za počitniško kolonijo v Kraljevi. V proslavo materskega dne je lani v maju priredilo Kolo akademij, ki je zelo uspela, materski dan 8. maja je pa s prodajo znakov vrgel društvu 5265 Din. Denar se je razdelil med 80 revnih mater. Za dom v Kraljevi je društvo kupilo v Kočevju 98 odec, priredilo je tudi efektivno loterijo, katere čisti dobiček je bil namenjen koloniji v Kraljevi. V Juliju je društvo poslalo v Kraljevo 114 otrok, druga ekipa v avgustu je pa šla 100 otrok, med temi 11 iz Koroške. Za božično je Kolo obdarovalo 300 otrok in 70 ženic, pozneje pa je razdelilo darila in denar še nekaterim siročim, da je bilo vsega skupaj 415 obdarovancev. Stalno podpira Kolo vsak mesec pet akademij in tri družine z denarno podporo ter daje dnevno hrano v Delavski zbornici trem akademikom.

Tajnica je nato navedla še celo vrsto podpor in datjeval ter raznih človekoljubnih dejanj, iz katerih je razvidno, da Kolašice res vzorno in požrtvovalno vrše prostovoljno nalogo in da je dolžnost javnosti, da jim gre tudi v bodoče v vsakem pogledu na roko. Kolo je sodelovalo tudi

pri raznih proslavah, pri otvoritvi Sokolskega doma v Šiški, pri manifestacijskem obhodu ob priliki 20 letnice balkanske vojne, podpisalo je vdanostno listino Nj. Vel. kralju, delegatino se so udeležile raznih proslav v Beogradu, Zagrebu itd. Pietnost se je zbor spominjal tudi pokojnih članic, nakar je tajnica zaključila, da glede na vsestransko plemenito humanitarno in narodno socialno delo, ki ga ne strankarsko brez razlike vrši Kolo JS za slabotno dečo, za podpiranje bednih mater, sirot in dijakov, ne bi smelo biti v dravski banovini niti enega kraja, kjer ne bi bilo Kolašice.

Gospodarsko poročilo je podala ga. Gašperlinova. Predvsem se je nanašalo na dom v Kraljevi, katerega inventar je bil lani znatno izpopolnjen; dom je opremljen z vsemi potrebščinami, letos pa bo del poslopja dvignjen za eno nadstropje. V korist doma se je vršila loterija, ki je dobro uspela, mnogo so pa prispevali razni dobrotniki, med katerimi gre v prvi vrsti zahvala t. g. Agnola, Kranjski industrijski družbi in mestni občini.

O stanju blaginje je poročala ga. Likozarjeva, v imenu nadzornega odbora je na ga. Pajničeva predlagala odboru absolutorij, kar je bilo tudi sprejeto. Sedla so poročila delegatije podružnic in sicer je za Bianco poročala ga. Pirkmajerjeva, za Trbovlje ga. Čargova, za Kamnik ga. Rupnikova, za Novo mesto ga. Rozman-Klemenčičeva, za Zalec ga. Pivčeva, za Kočevje ga. Rupnikova, za Kranj ga. Pipanova, za Škofjo Loko ga. Sinkova, za Staro vas ga. Benediktova, za Moste ga. Gostičeva in za Trzin ga. Bocakova.

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor, ki se bo naknadno konstituiral: Franja Tavčarjeva, gospa Cukavčeva, Marija Pirkmajerjeva, Desanka Popovičeva, Ferdinand Majaronova, Erna Schottova, Anka Celarjeva, Nika Fleretova, Minja Bajtova, Anica Likozarjeva, Jožica Likozarjeva, Minka Gašperlinova, Marija Pogačnikova, Tilka Zbašnikova, Nuška Krivcova, Angela Agnolova, Milka Bahovčeva, Ana Počkarjeva, Ivanka Prečeva, Ruža Santlova, Jakobina Zitkova, Marija Ganglova, Manica Komarova, Jožefa Hrašovčeva, Silva Hrašovčeva, Marija Fakinova, Angela Kunsteleja, Helena Pajničeva, Marija Babnikova, Maša Gromova, Mila Turkova, Viki Kraigherjeva, Ana Plešičeva, Eliza Gnezdova in gospa Vončina.

Mariborski nedeljski dogodki

Maribor, 9. aprila.

Cvetna nedelja je bila lepa, solnčna. Dopolnne je bila odprta sezona na letnem telesišču Sokola Matice, kjer se je vršil turnir v odbojki, ki so se ga udeležila vsa mariborska društva, prisostvovala je tudi številno občinstvo. Ves dan so romale v mesto množice občinstva iz okolice, ki so se prišle pokloniti manom lavantinskega vladike knezoškofa dr. Karlina, katerega siovesni pogreb bo jutri dopoldne.

V soboto je gledališče uprizorilo premiero moderne Preradovičeve izre »Se li razumemo, ki je dosegla velik uspeh. Gledališče je bilo razprodano. V Narodnem domu je pa bila prva slavnostna akademija mariborskih trgovskih akademikov pod pokroviteljstvom župana dr. Lipolda. Prvi je dr. Kralj pozdravil vse občinstvo, med katerim so bili tudi župan dr. Lipold s soprogo, oba sreska načelnika dr. Ipač in Makar, predstojnik policije dr. Hacin, narodna poslanca Krečič in Spindler, zastopnik Slovenskega trgovskega društva Meljavek in drugi, ter poudaril važnost prireditve za Maribor. Nato so goščali v režiji Vladimirja Skrbiniča zelo dobro in učinkovito podelili Balzacovo komedijo »Mercadet, nastopil je tudi pevski zbor društva Trgovske akademije pod vodstvom profesorja Vasilija Mirka, ki je zapel več narodnih pesmi. G. prof. Mirk je prejel lep šopek nagelovov.

V nedeljo dopoldne je bil v mali dvorani Narodnega doma občni zbor »Jadrana«. Predsednik dr. Bergoč je podal pregledno sliko društvenega delovanja v preteklem poslovnem letu. Iz skrbno sestavljenega

tajniškega poročila Josipa Bratoža je razvidno, da je bilo društveno delovanje tudi lani usmerjeno na gojenje naše lepote. Društvo ni zamudilo nobene prilike da ni pohlato na deželo in podpiralo podeželske zbornice in zasluži zato v tem pogledu vse priznanje. Priidno so delovali tudi vsi ostali odseki, zlasti poliporni meddrževni odbor, ki je lajšal emigrantom gorje v hudi zimi. Društvo je preskrbovalo brezposelnim prenočišča in hrane ter je podprlo 341 siromakov, ki jih je neusmiljena usoda pregnala z lastne grude.

Poročilo pevskega odseka je podal g. Lah. Zbor je dosegel velik napredek pri tekmovalju slovenskih pevskih zborov v Ljubljani, odnesel je prvenstvo v drugi kategoriji ter si priboril za nagrado zlacen pokal. Poročilo emigrantskega odseka je podal predsednik dr. Bergoč. Blagajniško pa g. Kristof. Pri volitvah je bil ponovno soglasno izvoljen za predsednika g. dr. Bergoč. Pri raznoterostih je nastala živahna razprava o predlogih, ki so jih iznesli zastopniki »Nanosca. Sklenjeno je bilo, da bosta obe društvi delovali v bodoče rame ob ramenu in se medsebojno podpirali. V imenu mariborskega strelskega kroga je bil za vneto sodelovanje pri vseh strelskih prireditvah zahvalil upravnik »Večernikac g. Reja.

Polijska kronika je bila precej suhoparna, zabeležen je bil samo poskus samomora nekega 20letnega mladca, ki je skočil iz igralnice Velike kavarne na dvorišče. Občležal je nezvesten, iz ušes in nosa mu je tekla kri. Reševalci so ga prepeljali v bolnico.

Zaščitna organizacija Ljubljane

Osnovan je odbor za zaščito mesta (OZAM), ki bo skrbel za pouk prebivalstva o zračnih napadih

Ljubljana 9.

V prejšnjih dobah je vsaka država skrbela za svojo varnost prebivalstva s tem, da je imela dobro oboroženo in pa strumno vojsko, da je mogla v času vojne nevarnosti nemudoma stopiti v akcijo, bodisi na meji, na fronti ali v notranjosti. Prebivalstvo, ki je ostalo v zaledju, je bilo obče varno pred neposrednimi učinki vojnih viharjev. Že v teku svetovne vojne in zlasti v povojni dobi pa se je vojaška tehnika, posebno v zrakoplovni in kemični stroki tako izpopolnila, da bo strategija v prihodnjih vojnah imela dokaj drugačen nalog in obliko, kakor smo je bili vajeni doslej.

Pri eventualnem sovražnem napadu in pa pri spopadih v splošnem ne bodo prizadeti samo vojaki, v bojni črti, temveč bo v veliki nevarnosti tudi civilno prebivalstvo v zaledju, najbolj pa prebivalstvo v velikih mestih, v industrijskih krajih in naselbinah ob važnih prometnih napravah in pa ob železnih kolonijah.

Če bi prišlo do vojne, je treba računati s tem, da bo sovražnik skušal s pomočjo napadov iz zraka povzročiti zmedo in škodo tudi med prebivalstvom v državi. To bo napravil na ta način, da bo spuščal iz zraka žigalne in plinske bombe ter s tem uničil živilske bivališče in na skladišča raznih živilskih in vojaških potrebščin. Naša vojska privravlja vojske v orožju za obrambo pred neprijateljskimi napadi. V današnjem času na mora biti tudi civilno prebivalstvo poučeno o bistvu in oblikah morabitne zračne vojne o učinkih strupenih plinov ter o zaščiti pred njimi. Vsak državljan mora vsaj v glavnem poznati nevarnosti, ki mu jih lahko prinese bodoča

vojna, a spozna naj tudi možnosti in sredstva, kako se more pred strahovitimi učinki zaščititi.

V večini evropskih držav, tako v Franciji, Italiji in Nemčiji, Poljski, Rusiji in drugod so že izdana navodila pa zaščito. Pripravljene imajo plinske maske in zavetišča, vrše se redne vežbe civilnega prebivalstva o uporabi zaščitnih sredstev ter dajanje prve pomoči; v šolah pa se vrše zavedna predavanja. Tudi v naši državi se je pričela ta potrebna akcija. V Zagrebu se je v okviru potrebne gasilne društva osnovala posebna mestna organizacija za obrambo mesta pred zračnimi napadi in strupenimi plini. Take organizacije se snujejo širom države. Slično se je tudi v Ljubljani pod okriljem mestne občine osnoval odbor za zaščito mesta (OZAM). V njem sodelujejo bolj ali manj vsi oddelki mestne uprave, zlasti mestni fizikat, gradbeni urad, gasilski urad, reševalna postaja, dalje prostovoljno gasilstvo in Rdeči križ. Ta odbor proučava vsa vprašanja, ki se tičejo mestne obrambe v primeru zračnega napada. Skrbel bo z pouk prebivalstva kako se mu bo treba v primeru take groze ravnati, organiziral bo zaščito v tehničnem, zdravstvenem, gospodarskem in socialnem pogledu. V ta namen bo prirejal informativna predavanja za širše kroge občinstva, v reševalnih in gasilskih organizacijah pa praktične vežbe za dajanje prve pomoči, v uporabi plinskih mask, hišnih in skupnih zavetišč, o ugašanju svetlobe, o maskiranju važnih objektov in drugo. OZAM ima svojo pisarno v Mestnem domu v drugem nadstropju.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 9. aprila.

Cvetna nedelja je povsem zadovoljila. April je sicer zjutraj malo ponagajal z drobnim roso, vendar je popoldne privoščil tudi nekaj solnca. Posebno velikih pohofov na deželo ni bilo, zaenkrat štedimo za velikončne praznike, šele nato bomo otvorili pravo sezono. Cvetna nedelja pa je bila zopet radosten praznik naše ljubke mladine. Bilo je veselje opazovati male junake, kako pogumno so nesli božji les k blagoslovu, pa tudi devojčice so se postavljale s pisanimi butaricami.

Posebnih prireditvev (razen par občnih zborov) ni bilo in tudi ne drugih dogodkov. Sobotni večer pa sta izpolnila dve izvrstni gledališki predstavi. V dramo je privabil polno občinstva »Hamlet«, ki ga je tokrat uspešno kreiral Ciril Debevec, v nabito polni operi pa je občinstvo uživalo ljubko opereto »Malo Floramye« ob krasnem petju ge. Zlate Gjurgjenčeve in njenega partnerja Josipa Gostiča. Bilo je mnogo, mnogo odobravanja. Nedeljski večer pa je izpolnila v dramo predstava »INRI«, ki ima venomer svojo stalno številno publiko.

Na občni zbor Mednarodne tolovadne zveze, ki se bo vršil 11. in 12. t. m. v Lausanni (Švica), sta odpovala kot delegata Saveza SKJ savezni podstarosta br. Paunković in savezni podnačelnik br. Jeras. Na dnevnem redu obnega zbora je razen prihodnje mednarodne tolovadne tekme v Budimpešti in drugih važnih zadev tudi volitev novega predsednika; to mesto je po smrti M. Cazleta še nezasedeno. Obnemu zboru bo predsedoval starosta poljskega Sokolstva grof Zamojsky.

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova c. 12

največja izbira površnikov in oblek za gospode ter deca.

Objave

Danes ob 14.15 je še čas, jutri bo prepozno! Zaradi velikega zanimanja se je ZKD odločila predvajati najlepšo Straussovo opereto »Valček čare« ali »Smejljajoči se poročnik« z Mauricem Chavellierom še danes ob 14.15 neprekinjeno zadnjikrat. Zato hitite, ker danes je še čas, jutri bo pa prepozno! Film se predvaja v Elitnem kinu Matici.

Smrt ugledne Ljubljankinje. V Bohoričevi ulici 11 je po daljšem bolehanju umrla v čestiti starosti 80 let splošno znana ugledna gospa Katarina Z. A. Bila je edina Ljubljankinca, ki je samostojno izvrševala mesarsko obrt. Njena stojnica v Šolskem drevoredu je imela veliko število stalnih odjemalcev. Kot narodno zavedna žena je bila zlasti vnetja za šentpetersko podružnico CMD. Bila je zgledno marljiva in skrbna za svojo obrtnijo in družino, a usoda tudi njej ni prizanašala: v svetovni vojni je padel sin in ponesrečila se je hčerka, tako žaluje ob njeni krsti samo še en sin. Pogreb ugledne Ljubljankinje bo jutri, v torek ob 16. izpred hiše - žalosti. Blag ji spomin, žalujočim naše iskreno sožalje.

Sodba gospodinj je neizpremenljiva, da sta DR OETKERJEV PECILNI PRASEK in VANILINOV SLADKOR neprekosljava

Drevi ob 20. uri bodo ednokrat ponavljali Beethovnovo »Missa solemnis« prav isti izvajalci pod vodstvom ravatelja Mirka Poliča, kakor pretekli ponedeljek. Ogromno delo nesmrtnega mojstra je zapustilo vsem poslušalcem neizbrisen vtis. Priprčani smo, da bo marsikdo, ki je zadnjič poslušal izvedbo Beethovneve mase, posetil tudi ta koncert, mnogo pa bo brez dvoma tudi onih, ki bodo sedaj delo prvega slisali in se opozarjamo na razlago, odnosno kratak uvod, ki je tiskan v programski knjižici. Opozarjamo, da se koncert ne bo prenašal po radiju, zato naj si vsakdo omili sl vstopnico še v teku dneva. Cene sedezem, ki jih je še dovolj na razpolago, so od 40 do 8 Din navzdol, stojšča po 7 in 5 Din. Začetek koncerta bo točno ob 20., konec pa ob 22.

Adria prasek je boljši

Občinstvo opozarjamo na nocojšnjo akademijo, ki jo bo priredil Podmladek Jadranske straže na drž. učiteljski šoli v dvorani Delavske zbornice ob 20. uri. Spored akademije, ki jo učiteljskišči pripravljajo z vso skrbnostjo in ljubeznijo, bo obsegal poleg orkestralnih, pevskih, deklamacijskih in recitacijskih točk narodne pesmi, ki jih bo zapela Majda Lovčeva, dve umetni pesni pa bo podal Ivan Kuhar. Zanimiva bo zborna deklaracija »Morje«, ki jo je nalašč za to akademijo napisal dijak 5. letnika. Privlačna bo »Saksosofonata« mladega komponista D. Zebreta, ki jo bo igral na saksofon Srečko Dražil. — Bogata akademija bo pokazala delo marljive mladine, mladih jadranskih stražarjev, ki hočejo propagirati visoko idejo Jadranske straže in vzgojiti močne čuvaje svoje države, zemlje in morja. Polna dvorana naj bo dokaz, da znamo ceniti idealno delo mladega učiteljskega naraščaja, zato vsi danes zvečer na akademijo!

Jadranaši! Jutri obiščemo našo radio postajo v Domžalah. Odhod iz Ljubljane v vlakom ob pol 9, povratek ob 13. Vožnja bo četrtinska. Pred ogledom postaje bo kratko predavanje. Tovariši, udeležite se tega izleta kar najštevilnejše! — Odbor.

Pri slabosti je naravna »Franz Josefov« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno. V dopisih hvalijo zdravniki za ženske soglasno prav mlo učinkujoč način »Franz Josefove« vode, ki je zlasti pripravna za nežni rast ženskega telesa. »Fran Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Velikonočno šunko

odlične kakovosti po ugodni ceni nudi delikatesna in specerijska trgovina

Fr. Kham, Miklošičeva c. 8

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

Dogodki za mejo

Nove vojaške gradnje

Letos so italijanske vojaške oblasti silno pospešile utrjevanje svojih postojank vzdolž meje od Tolmina do Reke. Povsod gradijo in popravljajo ceste, zidajo vojašnice, skladišča in utrube ter izravnavajo teren za nova letališča. Teden za tednom prihajajo novice o teh gradnjah, ki jim ni ne konca ne kraja.

Po poslednjih vesteh so pričeli v bližini Sv. Lucije popravljati dve stari vojaški cesti, ki vodita z železniške postaje pri Sv. Luciji na Banjsko planoto. Prva, ki pelje v Tolminski Lom, je bila zgrajena že pred vojno, druga, ki veže Sv. Lucijo s Čepovom, so zgradili Avstrijci v času vojne, ko je bilo treba dovažati rezerve na banjski del fronte. Cesti sta speljani položno v hribe, tako da sta uporabni tudi za avtomobile. Promet pripomni je treba, da plačujejo stroške za obnovu obeh cest, ki bosta služili izključno vojaškim namenom, občine, po katerih ozemlju sta speljani. V Bači pri Sv. Luciji gradijo tudi nov most čez Bačo. Pri tej gradnji je zaposlenih 20. pri gradnjah vojašnic na bližnjih Poljanah pa 35 Italijanov.

V še večji meri pa se gradijo razne vojaške naprave v Košanjski dolini pod Vremščico. Na železniški progi, kjer med Dvačo in St. Petrom seče Košanjsko dolino, so, kakor znano, vzhodno pod vrhom Sv. Trojice zgradili majhno vojaško železniško postajo, ki jo imenujejo Podboršt. S te postaje gradijo sedaj široko cesto v Neverke, brčkone pa bo šla še dalje proti Kalu in zavila nato proti Stari in Novi Sušici. Med obema postojankama krajema so sedaj dogradili tri velike stavbe, poleg katerih pa so v gradnji še druge, ki bodo služile za garnizijo polku artiljerije. Tudi v Hrastju gradijo vojašnice. V njih bodo nastanili polk pehote. Končno so pričeli blizu Košanjske izravnavati teren za zasilno letališče.

Ljudje, ki so jim odvzeli za to priprave, ne dele njih zemljišč, so bili hudo prizadeti, ker so izgubili najlepšo zemljo, ki jim je dajala sadje in druge prideleke, ki so jih izvažali na reški trg ter tako prislužili denar za davke in druge potrebe. Oblasti jim je sicer obetala odškodnino, ki pa ni niti za četrtino odgovarjala vrednosti odvzetih zemljišč. In še tega denarja doslej niso nakazali niti enemu izmed prizadetih posestnikov.

Dražbe in rubežni na Krasu

Gospodarske razmere na Krasu se v zadnjem času kljub silnim naporom naše ga, že po naravi skromnega kraškega prebivalstva skoraj nič več ne razlikujejo od strahotnih prijk v Istri. Čeprav so fašistični listi v pričetku tega leta obešali na veliki zvon razne davčne oiajsave, ki naj bi jih fašistični režim dovolil deprimiranemu italijanskemu poljedelstvu, so prišle te oiajsave dejansko v poštev le pri veleposesnikih in latifundistih v starih italijanskih pokrajinah. Gospodarstvo srednjih in malih posestev, ki je baš v naših krajih izmed vseh pokrajin v Italiji najbolj razvito, pa s temi oiajsavami, ki so se v ostalem nanašale le na državne davke, ni bilo niti najmanj razbremenjeno. Nasprotno so razni fašistični podedati na Krasu, ki si na račun naših davkoplačevalcev mastno zaračunajo svoje funkcije, v večini slovenskih občin znatno povišali občinske davke in doklade tako davek na živino, mestoma celo za 10 odstotkov. K tem so se pridruili sedaj še oblatno izterljivi prispevki za poljedelske sindikalne organizacije, v katere so se morali po sič vpisati vsi naši kmetovalci in kmečki delavci. Pri tako zelo narasli obremenitvi ni čudno, da so se v zadnjih tednih po vsem Krasu pomnožile dražbe in rubežni. V Kostanjevici, Skrbini, Ivanjem gradu, Gorjanskem, Volčjem gradu, Piskovici, Komnu, Mahinjah, Dolu, Saležu, Dutovljah, Tomaju, Kazljah, Storjah in po drugih vaseh skoraj že ni kmeta, ki bi mu davčni izterjavalci ne odgnali po eno ali več glav živine iz hleva ali na javni dražbi prodali seno in vino ter druge prideleke. Vedno bolj pogostoma poje po naših vaseh bosen in cela posestva, ki so bila nekoč v trdnih rokah slovenskih kraških korenin prehajajo po sramotni ceni in v last lakomnim priseljencem z laškega juga. V mesecu marcu so dosegle dražbe in rubežni svoj vrhunec Samo v Dutovljah jih je bilo pretekli mesec 52. V Orehku na Pivki pa so n. pr. prodali posestniku Jancau Albrehtu hišo in zemljišče, ki sta bili vredni po najnižjih cenitvah 6000, za borih 700 lir.

Centralizacija bolniškega zavarovanja v Julijski krajini

Poročali smo pred kratkim, da je Mussolini kot novi korporacijski minister predložil fašistični zbornici načrt o centralizaciji bolniškega zavarovanja v novih pokrajinah, v bozenski, tridentski, gorški, tržaški, pulski in zedarski. Ta reforma naj bi bila potrebna zaradi končne unifikacije bolniškega zavarovanja po vsej državi v okviru nacionalne blaginje za socialna zavarovanja (C. N. A. S.).

V Julijski Krajini sta bila dosedajni ustroj in poslovanje bolniških zavarovalnic, ki jih je skupno 10, potrjena in sankcionirana z zakonskim dekretom iz leta 1925. Zavarovaneec je pr teh bolniških blagajnah okrog 10.000 Njihovi prispevki znašajo povprečno po 3,4 odst. njihovih rednih mesečnih dohodkov, vendar je od padla doslej polovica teh bremen na delodajalce. Bolniške blaginje so poslovale brezhibno, kar se danes priznava fašističnim listi. Tako pravi »Corriere Istriano«, da je bolniško zavarovanje v Julijski Krajini, ki je bilo uvedeno že pred vojno, v primeri z zavarovanjem v starih pokrajinah vrnemo in popolno, tako da vzbuja zavist celo v drugih ekstremno socialnih državah. Sprito tako stvarno seveda pretirane trditve, se vsiljuje vprašanje: Čemu potem reforma? V temeljiti svojega načrta pravi Mussolini med drugim, da je potrebno, da se prispevek zavarovaneec v celotno bolniško zavarovanje v novih pokrajinah izenati z zavarovanjem v starih pokrajinah in da se v okviru centralne blaginje koordinirajo sploh vsa socialna zavarovanja. Torej čaka Julijsko Krajino tudi v pogledu bolniškega zavarovanja redne avtonomije in novi reformi bodo ustanovljene pokrajinske bolniške blaginje, ki bodo v vsem »ojoem poslovanju odviene od centralne ustanove v Rmu. V ostalem napovedujejo delavcem in

drugim nameščencem po vsej Italiji glede socialnega zavarovanja še hude težave. Doslej je veljala norma, da plačajo desojmalci polovico vseh svojih socialnih prispevkov, ki znašajo v celoti 9 odst. njihovih rednih dohodkov. V kratkem bodo ta bremena sicer z ženo na 8 odst., obenem pa jih bodo morali v celoti plačevati delavci in nameščenci, ki se izv bodo na ta način njihovi dohodki dejansko znova znižali za celih 3,5 odst.

Tržaški denarni zavod nasilno saniran

Obširno smo že poročali o aferi tržaškega zavoda »Banca di Credito Popolare«. V zadnjih tednih so z vso silo pritiskali še na ostale vlagatelje in imetnike tekočih računov, da so četrtino svojega kapitala naloženci pri zavodu, prispevali k novi glavnici. Velike zasluge pri tem »konsolidiranju« tržaških finančnih razmer, ki stvarno ni bilo ničesar drugega, nego pravo pravcato izsiljevanje, ima tudi novi tržaški prefekt Tiengo, ki ga menjujejo tržaški listi »interventivističnega prefekta«. Pretekli petek se je po dveh mesecih izredno kritičnega položaja vršil občen zbor delničarjev. Zid Salem je bil izvoljen za predsednika. Med ostalimi člani uprave pa sta tudi Anton Cosulich in br. industrijec Brunner, ki je uprnostil znano industrijsko podjetje »SICMA«, v katerem je služilo pred leti tudi na tisoče naših ljudi svojo borni kruh.

Italijanske knjige za slovensko kmečko mladino

»Italia Redenta« si pridobiva vedno novih lovov za potujčevanje naše mladine v Julijski Krajini. Leto za letom postaja njeno delovanje bolj agilno in njemu azli so se vgnezdili skoraj že v vsaki slovenski vasi, ki nima lastne šole, pa če je še tako skrita v gorah in gozdovih. V zadnjih letih je pričela družba podpirati tudi državne in pokrajinske šole, ki obstojajo v naših krajih. Zalaga jih s knjigami in drugimi učili, ki jih nabere med svojimi člani ali pri raznih podjetjih v večjih mestih. Tako je te dni poslala sicer neznatno knjižnico, ki obsega le 53 knjig, ki pa je bila toliko bolj skrbno izbrana. kmetijski šoli v Smihelu pri Hrenovici na Pivki. Kakor napovedujejo, bo ustanovila družba v Smihelu še letos tudi svoje zavetišče.

Novi samoupravni dolgovi v reški pokrajini

V zadnjih 14 dneh so se nekatere občine ter druge samoupravne ustanove v reški pokrajini znova silno zadolžile. Lovransko zdravilišče je najelo 140.000 lir posojila. Pokrajinska uprava se je zadolžila pri denarnem zavodu »San Paolo« v Turinu za 500.000 lir. Posojila ostalih samoupravnih teles pa še niso bila objavljena, ker mora o njih razpravljati pokrajinski upravni svet. Poročali smo pred kratkim tudi o večjem posojilu, ki ga je najela občinska uprava v Ilirski Bistrici. Sedaj je bistriški podedati v sporazumu z občinskim svetom določil 10.000 lir občinskega denarja kot podporo bistriškimi fašistom, ki si nameravajo zgraditi svoj dom. Mar je bilo posojilo potrebno za to in druge take podpore?

Dve smrtni nesreči

V St. Petru na Krasu je pretekli petek 13letni Ivan Požega gnal konja k napejalšču. Fant se je na poti spotaknil, zaradi česar se je konj tako prestrašil, da je pričel dirjati in vleči za seboj nesrečnega dečka, ki ga je trdno držal za uzo. Ob nekem večjem kamnu si je fant razbil lobanjo. Vseka pomoč je bila zaman. Dobro uro pozneje je deček izdihnil.

Na obrežju Soče v Dolju pri Tolminu je našel 9letni France Skočir staro avstrijsko ročno granato. Deček se je hotel z njo igrati in jo je pričel razstavljati. Pri tem pa mu je v rokah eksplodirala in ga vsega razstrela. Ljudje, ki so žuli eksplozijo, so prhiteli dečku na pomoč. Obvestili so tudi tolimnske karabinierje in zdravnika, toda se preden so ti prispeli v Dolje, je deček podlegel ranam. V nedeljo so ga pokopali.

Dom ruskih emigrantov v Beogradu

Beograd, 9. aprila, p. Na svečan način je bil danes posvečen dom carja Nikole II., ki so ga zgradili ruski emigranti. Dom naj bo središče vseh kulturnih organizacij ruskih emigrantov v naši državi. Svečanosti so se udeležili tudi Nj. Vel. kraljica s kneginjo Olgo, kneginjo Marimo in Jeliasaveto ter zastopnik patrijarha. Navzoč je bil tudi zunanji minister g. dr. Bogoljub Jevtić ter prosvetni minister dr. Stanković, kakor tudi zastopniki diplomatskega zbora.

Subotica protestira proti revizionistom

Subotica, 9. aprila, p. Tukaj se je vršilo danes veliko protestno zborovanje zoper revizionistične težnje Madžarov. Zborovanje se je udeležilo prebivalstvo iz vse bližnje in daljnje okolice ter je bila po govornih zastopnikov vseh stanov sprejeta obširna resolucija, ki najodločneje odklanja vsako izpremembo državnih meja in zahteva striktno spoštovanje mirovnih pogodb.

Nemški socialisti beže v Švice

Basel, 9. aprila, s. Kakor poročajo švicarski listi, je nemški socialnodemokratski vodja Rudolf Breitscheid z ženo in otroci prispel preko Romanshorna v Švico. Nemška oblastva so ga pridržala na meji dokler niso dobila zadevnih navodil iz Berlina. Breitscheid je odpotoval v Zürich, kjer se bo nastanil do nadaljnjega.

Huda železniška nesreča

Buenos Aires, 9. aprila, AA. Vlak, ki vozi v Santiago del Estero, se je na progi iztril. Nesreča je zahtevala veliko število človeških žrtvev.

Nemogoča nova redukcija rudarjev

Ljubljana, 9. aprila.

Vsa slovenska javnost je z zadovoljstvom vzela na znanje vest o novi regulaciji dobav premoga za državne železnice v novem budžetnem letu, ki Trboveljski premogovni družbi od strani države ne zagotavlja le dosedanjega odjema, temveč ga tudi za nekaj odstotkov zvišuje. Gospodarsko stanje rudarskega, pa tudi obrtniškega, trgovskega in ostalega prebivalstva v trboveljskih revirjih je tako optimno, da je razveseljiva vest o vsakem, še tako skromnem izboljšanju. Zadnji čas so trboveljski rudarji v številnih primerih delali samo po dva dni v tednu in nekaj običajnega je bilo, da ob izplačevanju mezd, ki se vrši dvakrat na mesec, mnogi niso prejeli nobene gotovine — da so dobivali »fale«, kakor so včasih rekli rudarji, kadar so ob izplačilu prejeli samo dolg, rdeč križ čez plačilni list v znamenje, da je odbitek več kakor zaslužka. Vest o vsaj malo zvišanju dobavi premoga za železnice je po vsem tem

morala doseči med rudarji prav ugoden odmev. Toliko večje presenečenje pa je vzbudila novica, ki se je raznesla po izidu pogajanj med TPD in ministrstvom za promet, da namerava vodstvo TPD v prihodnjih dneh v trboveljskih revirjih izvesti nove dalekosežne redukcije, da namerava odpustiti nadaljnjih 500 delavcev, poleg tega pa tudi večje število uradniškega in strokovnega osebja. Za takšen odpust danes, ko se je odjem trboveljskega premoga od strani države — dasi v skromni meri — zvišal, ne more biti nobenega realnega, opravičljivega razloga. Takšen ukrep se nam zdi povsem neverjeten in zaradi tega tudi beležimo to vest z vso rezervno in v upanju, da TPD zaradi tega, ker v pogajanjih morda ni mogla prodreti z vsemi svojimi zahtevami, pač ne bo segla po tako katastrofalnem protestu, katerega izvedba bi pomenila za Trbovelje, Hrastnik in Zagorje — smrt.

Govornik je nato ostro obsojal navijače cen. Rudarji v polni meri vršijo svojo dolžnost do države, zato upravičeno pričakujejo tudi v tem pogledu zaščito. Našemu delavstvu je z zvišanjem cen zadan dvojen udarec, kajti rudarji so že itak težko prizadeti zaradi skrčenih dohodkov ob obilnem praznovanju, zvišanje cen bi pa pomenilo nov udarec in še večje ogrožanje obstanka. — Nato je govornik prečital obširno resolucijo, v kateri se merodajni činitelji opozirajo na težak položaj rudarjev in nameščencev. V svrhu omiljenja bede delovnega ljudstva naj bi se ublažili davki na življenjske potrebščine, uvedlo naj bi se nadzorstvo nad karteli, nastopilo proti špekulantom, uvedlo splošno zavarovanje za bolezen, starost, onemoglost in brezposelnost za vso državo, uvede naj se »žitni fond« za poljedelce, delavce in naročnike naj se zlasti občinam v industrijskih krajih, da si nabavijo žito v večjih množinah direktno od producentov v času, ko je najcenejše. Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Govornik je nato še govoril o svoji intervenciji pri ministru prometa in ministru za šume in rude v Beogradu v zvezi z dobavo premoga. Po njegovem mnenju je malo upanja na boljšo zaposlitev delavstva v rudnikih TPD. Govornik je gospodoma ministroma dejal, da so naši rudarji vajeni reda, snage, higiene in boljših stanovanj, a takih urejenih prilik v rudnikih na jugu na žalost ni, o čemer so se prepričali transporti naših brezposelnih rudarjev, ki so se koncem lanskega leta podali v te rudnike. Treba bi bilo mnogo investirati, da bi se ustvarile vsaj najpreprostejše možnosti obstanka našim rudarjem, za kar pa ministristvo nima denarja. — Govornik je še g. Pišeršek o istem vprašanju, kakor je bil shod zaključil v najlepšem redu.

Protest rudarjev proti navijanju cen

Trbovelje, 9. aprila.

V soboto popoldne se je vršil v Delavskem domu velik protestni shod rudarjev proti naraščajoči dragini, katerega je sklicala podružnica Zveze rudarjev Jugoslavije. Zbralo se je okrog 2000 oseb. Načelnik II. skupine gosp. Pišeršek je podal besedo tajniku Stokovne komisije gosp. Jožetu Golmajerju iz Ljubljane, ki je izjavil: Današnji shod rudarjev je namenjen protestu proti onim, ki iz spekulativnih namenov povzročajo porast cen življenjskih potrebščin. Rudarski proletariat je od sedanje težke krize brez dvoma najbolj prizadet, ker mu je onemogočen redni zaslužek zaradi prisilnega praznovanja. Zaradi skrčenih dohodkov je rudarskemu delavstvu in družinam obstanek resno ogrožen, zato z največjim ogorčenjem protestira proti oni peščici brezsrčnih špekulantov, ki v svrhu večanja svojih dohodkov v zadnjem času navijajo cene. Proti temu početju dviga proletariat vse Jugoslavije svoj glas na javnih shodih. Ujedinjeni radniški savez je zato naročil tudi Stokovni komisiji kot svojemu strokovnemu organu, da organizira tudi po dravski banovini protidraginski shode, ki so povsod dobro obiskani. Govornik se je dotaknil nekega članka v »Trgovskem listu«, kjer se zavračajo trditve zastopnikov razrednih strokovnih organizacij na shodih kot nerazumne in demagoške. Dejstvo je, da so se najvažnejše življenjske potrebščine v zadnjem času podražile, kar lahko vsak čas dokažemo. Krivda za to zvišanje se seveda ne more naprtiti lokalnim trgovcem in obrtnikom, marveč onim grozistom, od katerih so ti mali lokalni trgovci in obrtniki odvisni. Naš srd in naš protest velja onim trustom in kartelom, ki vidijo vso bedo in trpljenje bednega proletariata, a skušajo iz tega trpljenja iztisniti še večji dobiček s špekulacijo. Tako je bila cena naših pšenici ob žetvi določena s 150 Din za 100 kg. Karteli so pšenico pokupili in nekaj mesecev pozneje je stala ista pšenica že 230 Din 100 kg.

Enako ravnamo z drugimi potrebščinami. Od našega ubogega kmeta, ki gara od jutra do večera v potu svojega obraza, odkupijo razni špekulanti kmetijske pridelke za smešno nizke cene, ki pa neverjetno hitro porastejo predno pridejo v roke pravega konzumenta. Vse to vrši peščica špekulantov na škodo našega delovnega ljudstva. Tukaj je najnuj potrebna stroga kontrola oblasti, da se taka protizakonita špekulacija in izkoriščanje delovnega ljudstva prepreči. Kakor se s strani oblasti nadzira vse ostalo javno življenje in delovanje posameznih združenj, tako se naj vrši tudi najstrožje nadzorstvo nad delovanjem raznih kartelov. V rudarskih revirih

Pri polkvarjenem zelodcu, pliniv v črevesju, slabem okusu v ustih, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bljuvanju ali driski, učinkuje že kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice sigurno, naglo in prijetno. Znameniti zdravnik za zelodec izpričuje, da se izkaže uporaba »Franz Josefove« vode kot prava blagodat za po jedi in pijaci preobložena prebavila. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

jih Trbovelje, Hrastnik in Zagorje živi okrog 7200 rudarjev brez družinskih članov, od katerih je zaposlenih le okrog 4100, ostali so bodisi brezposelni ali pa v pokoji, vsi pa žive v najtežjih razmerah in največjem pomanjkanju. Pred leti, ko rudarji krize še niso čutili v taki meri, ker se je še redno delalo, so sinovi rudarjev dobili zaposlitev že s 16, najkasneje pa z 18 letom. Danes pa ni dela niti za stare rudarje-očete, ki so prisiljeni preživljati poleg mlajših otrok tudi še 20letne in starejše sinove. Po navadi dobe danes rudarski fantje zaposlitev šele, ko so pozvani v vojaško službo.

Kongres civilnih bolniških sester

Ljubljana, 9. aprila.

Dopoldne se je v dvorani Delavske zbornice pričel kongres organizacije civilnih diplomiranih bolniških sester iz vse države, ki se ga je poleg lenega števila sester iz Ljubljane udeležila tudi cela vrsta delegat iz drugih banovin. Dostojno pa so bile zastopane tudi naše zdravstvene ustanove in instance: za sanitetni oddelček banke uprave dr. Dular, mestni fizik in zastopnik Rdečega križa dr. Rus, predstojnik Zavoda za zaščito mater in dece in vdca sestrsk šole dr. Dragaš, zastopnica Higijene zavoda dr. Simenčeva, predsednica Društva za Dečji dom kraljice Marije dvorna dama ga Franja Tavčarjeva. Kongres je zasedal vse dopoldne in je obravnaval razna stanovska in strokovna vprašanja sestrskga stanu.

S kratkim pozdravnim nagovorom je otvorila kongres predsednica ljubljanske sekcije sestra Boškovič, nato pa je prevzela predsedstvo predsednica Zveze diplomiranih bolniških sester s. Schifferjeva iz Beograda, ki je med drugim naglasila borbo zveze zoper redukcije in brezposelnost, ki je v zvezi s kriz in s pomanjkanjem kreditov za ravstvo težko prizadela tudi sestrski stan. Tajnica s. Janičeva je poročala o invahnem organiziranjem delovanju zveze, ki je vključila svoje članke v tretletnem, da prav tepe napredovala. Podrobno je poročala o socialni borbi in o delu za nadaljnjo strokovno izobrazbo sester. Zagrebška sekcija je

pričela izdajati tudi svoje glasilo. Jugoslovanska organizacija sester je tudi članica mednarodne zveze, ki ima svoj sedež v Zenevi, ki prav marljivo deluje na vseh poljih in ki bo letos imela svoj mednarodni kongres v Parizu, katerega se udeležijo tudi zastopniki iz naše države.

Po poročilu blaginjičarke s. Benčanove iz Beograda in po kratkih pozdravnih nagovorih dr. Dragaša, ki je naglasil potrebo organizacije za bolniške sestre, nadalje dr. Simenčeva, ge. Tavčarjeva, ki je izrazila svoje simpatije gibanju sester, in ge. Hellichevo iz Beograda so se vršile volitve. Po kratki, precej živahni debati je bil v glavnem izvoljen dosedanjí odbor: predsednica s. Schifferjeva, podpredsednica s. Wagner-Janovičeva, tajnica s. Janičeva, blaginjičarka s. Benčanova.

Popoldne so sledili referati posameznih sekcij. Delegatke iz Beograda, Zagreba in Ljubljane so podale zanimiva poročila o temah: Zdravstvene zadruge v Srbiji in pomen sestrskga dela v njih; Delo središč sester v Zagrebu; O pobujanju tuberkuloze.

Za kongres so ljubljanske sestre privedle tudi prav zanimivo razstavo o razvoju slovenskega poljudnega zdravstvenega slovstva, ki je prav nazorno prikazala skromne prve početke takšne literature pri nas in moderno nagli razvoj v najnovejšem času. Kongres je s svojim delom prav lepo uspel.

Zbor naših rezervnih oficirjev

Ljubljana, 9. aprila.

Ob 10. dopoldne se je vršilo v Zvezdi zborovanje združenja rezervnih oficirjev. Predsednik župan dr. Puc je med zborovalci zlasti toplo pozdravil zastopnika bana dr. Orla in zastopnika komandanta dravske divizije polkovnika Novakoviča. Opisujoč interno društveno delovanje, je poudarjal, da je pred dvema letoma društvo prevzelo nalogo, da tvori nekako začasno upravo glede na obupne razmere, nastale zaradi spora med obradno upravo v Beogradu in pododborom v Ljubljani. Ker je neobhodno potrebno, da tvorijo rezervni oficirji enoten korpus, se je društvo odločilo prevzeti to nalogo, ki ni bila lahka. Osrednja uprava je pokazala dobro voljo, da spor likvidira, ta solucija je pa bila mogoča samo s pristankom obeh bivših pododborov. Razmere v koru rezervnih oficirjev se bodo sanirale. S tem bi bila prav za prav društvena naloga končana, potrebno pa je, da se obdrži kontinuiteta in da sedanja uprava še ostane. Treba je

ustvariti vse za popoln sporazum.

Predsednik dr. Puc se je nato dotaknil znane punktaške deklaracije, poudarjajoč, da se je v njej zahtevalo, naj se povrne v stanje, kakor smo bili pred 1. decembrom. To se pravi negirati pravni obstoj naše države in zabresti nazaj v kaos. Zato je bilo popolnoma jasno, da je organizacija URO zavzela stališče proti temu in da je tudi podpisala adekvatno, naslovljeno na Nj. Vel. kralja Predsednik se je nato dotaknil tudi zunanjepolitičnih dogodkov in je v zvezi z nastalim položajem poudarjal, da bodo rezervni oficirji vedno pripravljani braniti svojo domovino, vsak hip se bodo odzvali, če jih bo klical kralj. Predlagal je, naj se pošlje Nj. Vel. kralju vdanostna, vojnemu ministru pa pozdravna brzojavka. Članstvo je junakemu vladarju trikrat vzkliznilo: »Živio!»

V imenu divizionarja je zborovanje pozdravil polkovnik Novakovič, ki je imel lep in pomemben patriotičen nagovor, nato je pa v imenu banske uprave pozdravil

zborovalce dr. Orel, poudarjajoč, da zna banska uprava pravilno uvaževati pomen združenja rezervnih oficirjev kot eminentno važne patriotske organizacije; v dokaz temu je g. ban združenju poklonil 1000 Din.

Iz tajniškega poročila g. Primožiča je posneti, da šteje URO 232 članov. Zahvalil se je raznim oblastvom, vojaški komandi, mestni upravi, TPD in drugim, ki so podpirali društvo. Zastopniki ljubljanskega URO so se udeležili svečanosti na Ceru in Mačkovec kamnu ter sodelovali pri vseh patriotičnih proslavah. Društvo se mora boriti s precejšnjimi finančnimi težavami, ki jim je vzrok gospodarska kriza na eni, moralna kriza pa na drugi strani. Svoje obširno in temeljito poročilo je tajnik zaključil z apelom, naj se članstvo še bolj oklene svoje organizacije.

O stanju blagajne je poročal g. Ribar, o knjižnici g. Prinčič, gospodarsko poročilo je pa podal g. Borčič, dočim je dr. Avramovič v imenu nadzorstva predlagal odobro zaupnico, ki je bila soglasno sprejeta. Pri volitvah je bil izvoljen ves stari odbor s predsednikom dr. Pucom na čelu, v nadzorstveni odbor pa namesto g. Bulajiča, ki je bil službeno premeščen, g. Vargazon. Sledila je obširna debata, v katero so posegli g. Delkin, Pleškovič iz Trbovelj, dr. Hudales iz Brežic, Zupančič iz Litije, delegati iz Kočevja in drugod. Okrog polne je predsednik dr. Puc lepo uspelo zborovanje zaključil.

Visoka počastitev dr. Leonida Pitamica

Jugoslovanski poslanik v Washingtonu univerzitetni profesor dr. Leonid Pitamic, je bil dne 25. marca t. l. na Washingtonski Georgetown University ob 300letnici obstoja te univerze promoviran za častnega doktorja filozofije. Obenem z njim je bil promoviran tudi dr. Wilmer, najslavnejši okulist Amerike. Tej slovenski promociji je prisostvovala vsa ameriška vlada ter ves

„Soča“ je uspešno zaključila 13. sezono

To zimo je bilo 12 dobro obiskanih predavanj — Zanimivo razpravljanje senatorja dr. Rožiča o našem senatu

Ljubljana, 9. aprila.

V soboto zvečer je »Soča« zaključila letošnjo serijo svojih predavanj. Ime predavatelja — senator dr. Valentin Rožič — in pa dejstvo, da je društvo s tem večerom prešlo od zimskega načina svojega delovanja (predavanja in družabni večeri v zaprtem prostoru) v svojo poletno sezono (izleti v prosto naravo) sta dvorano pri Levu napolnila do zadnjega kotička. Neutrudljivi predsednik prirediteljskega odbora g. Siligoi je ob prisrčnem aplavzu avditorija pozdravil g. senatorja, ki je nato v kratkih, jedrnatih, poučnih izjavah njih obravnaval z zanimivo poglavje iz najnovejše jugoslovanske zgodovine, poglavje o zgodovini in pomenu senata, ki je za široko politično občinstvo med Slovenci do sedaj še vse premalo znana in v resnici še premalo razumevana ustanova v vodstvu narodne in državne politike.

Senat pomeni po naše svet starih in je v svetovni politični zgodovini že stara institucija. V državah starega veka je imel senat velik odločilni pomen. Narodno predstavništvo v starodavnem Rimu sta tvorila narodna skupščina in senat, kakor ga tudi dandanes tvorita v celni vrsti modernih držav in kakor danes, je bil že tudi tedaj sestavljen senat iz senatorjev, imenovanih od kralja, in senatorjev, ki jih je volil narod. Iz onih časov do danes so se ohranili senati v raznih oblikah in v raznih funkcijah, imamo mestne, univerzitetne, sodne, male in velike senate itd. O državah, ki imajo poleg parlamenta tudi senat (Anglija, Francija, ameriške države, Poljska, Češkoslovaška, Rumunija itd.), pravimo, da imajo dvodomni sistem narodnega predstavništva. Proti dvodomnemu sistemu se med pravniki tu pa tam javljajo ugovori, češ da ta sistem cepi enotno voljo naroda. Proti takšnim protestom pa se uveljavlja mnenje, da je naloga senata med drugim, preprečevati zakonjence prenaplajenih predlogov, ki bi pri pretemperamentnem poslovanju narodne skupščine kdaj pa kdaj lahko prodrli — in ta nevarnost je toliko večja, kolikor bolj splošna je volilna pravica. Naši pravniki, med njimi naš ameriški poslanik univ. prof. dr. Leonid Pitamic, so mnenja, da lahko parlament, kadar bi postal premočen, ograža tudi upravo in pa vodstvo države. — Pri monarhijah ima ustanova senata posebej še ta pomen, da monarhu omogoča strogo parlamentarnost. Nato je g. predavatelj obširno obrazlo-

V. z. »JUGEFA« št. 4., Zagreb, Goleva 32.
Oglas je registr. pod št. br. 1031 od 18. 1. 1933.

diplomatski zbor, zastopan pa je bil tudi ves najuglednejši ameriški svet.

To je v kratkem času že druga izredna počastitev in priznanje našemu rojaku, washingtonskemu poslaniku. Lani je bil dr. Pitamic promoviran za častnega doktorja na katoliškem vseučilišču v Washingtonu in je tedaj prejel to čast za svoje odlične zasluge svojemu narodu in Zdrženim državam, za svoje neoporečno življenje in za svoja objavljena dela, s čimer je postal vzor za vse. Od kar ta univerza obstoji, je dr. Pitamic njen 12. častni doktor. Pred njim so med drugimi dosegli to čast pokolnii predsednik Združenih držav Coolidge, belgijski kralj ter francoski poslanik in pesnik Paul Claudel.

Žil zgodovino borbe za ustavo v nekdanji Srbiji in — v tesni zvezi z zgodovino te borbe — razvoj senata v Srbiji in Jugoslaviji. Nastop kralja Petra z letom 1903 pomeni v jugoslovanski zgodovini konec krščenja ustave. Kralj Peter in njegov sin Nj. Vel. kralj Aleksander sta uresničila idejo enotne Jugoslavije. Z željo, da bi se vsi Slovenci tako živo živeli v našo narodno zgodovino, kakor so se Srbi trudili ohraniti svojo demokratično ustavo, je g. senator zaključil svoje zanimivo predavanje, za katero je pri svojih številnih poslušalcih željalno odobravanje.

Potem se je v navdušenih, vznesenih besedah g. Urbančič spomnil pisatelja, politika, svobodoumnega ideologa in ljubitelja ljudske župane dr. Ivana Tavčarja za desetletnico njegove smrti. V isednji »Soča« župan dr. Puc se je v toplih besedah zahvalil obema govornikoma in je zlasti poudarjal željo vsega naroda, naj bi senat bil resnična kontrola nad delom našega narodnega predstavništva. Dvorana je njegova izvajanja burno akklamirala.

Po tem glavnem delu sponreda se je razvil tako prisrčen zabavni večer, kakršnih je tudi »Soča« letos le malo doživela. — Zbor »Grafike« je odpel nekaj čudovito lepih pesmi, tamburaški zbor »Soča«, ki je sredi nastopil prvič, pa je presenetil s svojo sigurnostjo.

»Soča« je s tem večerom prav dostojno zaključila svojo 13. sezono kulturnih in zabavnih večerov, ki so polagoma postali za široke kroge občinstva prava ljudska univerza. To zimo se je vršilo 12 predavanj o samih aktualnih in življenjskih vprašanjih, ki jih je stalno prihajalo poslušat po 150 do 200 ljudi. Poleg pouka s predavanji je »Soča« vsak večer nudila tudi nekaj umetnosti, zlasti poezije. Vsi naši najboljši pevski zbori so tedaj za tednom sodelovali z njo. Avditorij, ki je bil s središnim večerom poslan na počitnice, bo z vsem zanimanjem pričakoval, da se vrata v predavalnico »Soča« čim prej spet odpro.

Svak moj bil je danes kisil,
skoro da že v jok ni prasinil.
Ko sem Slamiča vzel v misel,
se obraz mu je razjasnil.

»Franko Rudolf:

Okroglo okence

Leta 1792. se je pomlad začela pozno. Šele v maju so prav ozeleneli travniki in je poglalo listje na dreveh. Lepo je bilo, od Seine se je vlekla rahla megla in včas, če je potegnil veter, je do sem prihajal sum oddaljenega Pariza. Grof Louis Rochambeau je jahal z oficirjem, vitezom Ballyjem. Rochambeau je bil mogoče pet in dvajsetleten, tih, mlad mož, z očmi, ki so bile trudne od študiranja. Lahkotno se je držal v sedlu in gledal po naravi, katere sveže zelenje ga ni moglo dočela iztrgati sanjarijam. Chevalier de Bally, njegov zagoreli in krepki drug se je oziral po okolici. Zdelo se je, da uživa naravo, obenem pa samega sebe in svoje moči. Vodil je on: Rochambeau je jarec je neopazno sledil njegovemu vrcanju. Na obronku sta se ustavila in pogledala proti Parizu. Pomlad je bila krasna, a nista je mogla prav uživati — nemir je bil v zraku. Rochambeau je počasi obrnil svoje trdne oči k drugu.

»Torej hočeš iti? Ali čuješ kaj o vojni v Belgiji?»

Bally je zmračil čelo: »Slabo stoji! Danes je prišlo poročilo, da so Avstrijci potolkli tudi drugo armado. Edini

Lafayette še ni premagan, umika se pa tudi on.»

»In ves Pariz je bil za vojno!«
Bally se je nasmejal: »Ne, ne ves! Neki Marat je v svojem zakonitem časniku ponovno nastopal proti vojni. Naravnost besnel je proti takemu »nesmiselnemu prelivanju krvi,« kakor je dejal.»

»Marat? To je neki zdravnik, kaj ne?»

»Kajpada, zdravnik!« Nam vsem bi pustil kri, če bi šlo po njegovi glavi — divji je na nas, aristokrate.»

»Škoda, da ga niso poslušali tedaj, ko je šlo za vojno. Sedaj bo čutil neko zadoščenje, ker je pravilno svaril.»

»Če ga ulovijo, bo čutil uši in stenice v čelji! Skrija se po Parizu, ker je napadel kralja.»

Rochambeau ni odvrnil. Povesil je glavo in udaril konja. Prijatelja sta nekaj časa jahala molče. Spustila sta se v skok, dokler nista prispela v majhno globel, v kateri je med zelenjem stala hiša, stara, četverkotna hiša. Na njej ni bilo nič posebnega, imela je sive stene in visoko streho, na njej pa okroglo strešno okence. takšno, kakršnemu pravijo Francozi »veil de boent«. Oba prijatelja sta hipoma kakor po dogovoru zadržala konja. Rochambeau je dvig-

nil orokavičeno roko in z bičem pokazal na okence.

»Skoki to-le okno sem prvič zagledal večnost! Čudno, da more imeti majhno, okroglo okence takšen pomen. A resno: tedaj sem doživel večnost tako kakor nikdar prej niti pozneje.»

Bally ga je začuden pogledal: »Ti? Tudi jaz sem doživel večnost prav skozi to-le okno. A pripoveduj ti prvi: kaj je bilo?»

Rochambeau se je nasmehnil: »Na videz nič posebnega — moja prva ljubezen. Bil sem osemnajst let star, ona pa je bila lepo dekle iz okolice. To je bila hiša njenega strica, ki se je zval — »Lepelletier!«

»Da! Domenila sva se bila za sestanko. Prav pošteno sem bil zaljubljen in šel sem vasovat prav kakor kakšen ovčar. Splezal sem po oni-le hruški — Simona je bila pustila okno na hodnik odprto, tako da sem se prav rahlo priplazil pod streho in do nje. Lepo je bilo — mesec nama je svetil prav skozi okence. V poznejših časih sem še marsikaj doživel, a kaj takega nikoli več. Ne vem, če razumeš. Bila je ona prva silna ljubezen, ki nam izpremeni ves svet in nas naveda za ekstazami, kakršnih pozneje ne občutimo več. Ko je noč ginevala, sem trenutek stal ob oknu. Z

levico sem držal Simono za roko, z desnico pa sem se opiral na strešni tram in gledal v pokrajino, ki je bila polna mesečine. In tedaj, ne vem zakaj, tedaj sem občutil večnost. Ali se ti zdi priroda smešna?»

»Nikakor ne, nasprotno! Skoraj te zavidam za taka čustva. A žensk ne smeš preveč ljubiti, obvladati jih moraš, to je boljše! Moja sitorija je različna in se je dogodila mogoče štiri leta kasneje. Grof Amblimont je imel ljubico, mar-kizo — no, saj je vseeno. Peklensko je bil ljubosumen in povem ti, ne brez vzroka. Bila je čedna, velika rjavolaska s finim obrazom in, kar je glavno, zelo zabavna in pametna. Amblimont ni trpel tekmeča. Razpostavil je lovec, da bi me ulovili. Ne bi mi bilo šlo dobro, ker je bil znan okrutnež in je pri kralju veljal vse. Sam sem videl, kako je nekemu kmetu izbil oko le zato, ker ga ta ni pozdravil. Tisto noč je bila torej prav grozna stvar. Ko sem se vračal, so me Amblimontovi ljudje lovili kakor telena. V onem gozdičku bi me skoraj bili dohiteli, jaz na sem konja svojega zasledovalca počil z bičem po glavi, tako da je skočil in stran. Zbežal sem, saj sploh nisem imel orožja. Lepelletier me je poznal, skrnil me je na podstrežje. Lovci so preiskali hišo in prišli tudi go-

ri. Legel sem na ono strešno bruno nad okencem in se potuhnil kakor veriverica. K sreči so bili moji zasledovalci nemumni, iskali so povsod, le na bruno ne in senca me je varovala. Psovali so in šli. Ko pa so se bili do dobra oddaljili, sem pogledal skozi okence in globoko zasopel. Mesečine ni bilo, hvala Bogu. Povem ti, mnogokrat sem se bil v nevarnosti, a tedaj, v tej minuti sem pogledal tudi jaz v večnost.»

»Tedaj sva oba doživela nekaj prav na istem podstrežju. Doživetja sta bila različna, a misel ista.»

»Da, Louis, dve stvari ste, ki nam dajo čuti večnost in povzročajo velika dejanja — ljubezen in čut boja: nevarnost!«
Aristokrata sta se obrnila in jahala proti mestu, a preden sta dospela tja, sta srečala četo kmetov, ki je nekaj prepevala. Hodili so skoraj sklenjeno kakor vojaki. Nihče ni pozdravil. Eden izmed kmetov je hotel v podedovani vljudnosti prijeti za klobuk, a drug ga je sunil, tako da je opustil namero. V daljavi je nekdo zavpil, a ni se dalo razumeti, ali je bilo »Živel kralj« ali pa »Proč s kraljem!« — Nekaj ur prej se je bila po mestu raznesla vest o proglašeni vojni vojske Brušviškega. Vojskovodja tuje armade je trdil, da je prišel iznova

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Na dvoje pretrgani balon „E 9“

Med Rochefortom in Lorientom se je ponesrečil francoski vojaški zrakoplov »E 9«. Padel je na zemljo in se pretrgal na dvoje. Pokrili so ga s pliantami

Zaradi fotografije v smrt

Veliko senzacijo je zbudil v Parizu pred dnevi samomor filmske igralke Francine Musseyve, ženske, ki je drugič, topot z uspehom segla po strupu z namenom, da si konča življenje. Prvi poskus se je odigral pred očmi javnosti in je zbudil velikansko zanimanje. Nekega dne je stopila v kavarno na Elzevskih poljanah mlada dama, naročila čaj in spustila v skodelico dve tableti ter požila pijačo. Kmetu potem se je onesvestila. Ljudje, ki so pričevali prizoru, so jo hitro odnesli v bolnišnico, kjer so ji zdravniki izprali želodec. To se je zgodilo pred tremi meseci. Samomorilki so tedaj rešili življenje.

Ta poskus samomora je predzadnjo poglavje ženske tragedije, ki se je odigrala med sinom imovitega pariškega knjigotlačca Jeana Pierreja Stocka in njegovo ženo. Stock je vzel v zakon mlado, prav malo znomo filmsko igralko. Zahteval je od nje, da se mora odreči filmski karieri, čim postane njegova žena. Zakon se je zdel izprava srečen. Prepričano sta pa spoznala mladca, da je to nesrečna zveza, ki ne prinaša utehne ne možu ne ženi. Stock je namreč sportnik in se bavi poklicno z regatami. Ker so za takšne tekme potrebni neprestani treningi, ki se jim je sportnik posvečal z vso intenzivnostjo, je bil Stock skoro vedno z doma. Žena je bila zaradi njegove vedne odsotnosti močno potrta in je prosila moža, naj se vendar nekoliko več posveti družini. Zalaglo ni nič. Tudi po porodu se razmere niso izboljšale, mati se je čutila z otrokom samotno in je slednjič prežala na priliko, da bi mogla dobiti

vzrok za ločitev zakona. Nastavila je detektive, ki so sledili njenemu možu in z njih pomočjo se ji je res posrečilo konstruirati primer nezvestobe, zaradi katerega je sodišče razvedlo zakon.

Toda sodišče je prisodilo otroka materi in ne očetu, ki ga je hotel imeti. Zanj je bil pripravljen Stock plačati svoji ženi primerno odškodnino. Ker pa ga mati ni hotela izročiti njemu, ji je odrekel vsako pomoč. Tako je zabredla Francine Musseyve v največjo bedo. Na robu propada je začela prodajati svoje dragotnine in ko so ji pošla zadnja sredstva, ki jih je bila izkupila zanje, je začela zopet iskati angažmaja pri filmu. Prepričano! Bila je že dve leti proč od svojega poklica in je povsod trkala na gluha vrata. Da ne bi umrla od lakote, se je dala angažirati od nekega ateljeja, ki je razpečeval ženske akte. Kot model te stroke se je preživljala par mesecev, potem je čisto slučajno dobila službo zopet pri filmu. Odpotovala je v Ameriko. Toda sedaj, ko se ji je sreča zopet nasmejala, je stopil med njo in Francino zopet njen kruti mož. Razkril je svojo ločeno ženo ter pisal sodišču, da zahteva od nje svojega sina, ker ga ne more zaupati vzgoji ženske, ki si služi kruh kot model, ki si lahko vsakdo omisli njeno sliko. To je bilo dovolj, da je sodišče materi odvzelo otroka in ga prisodilo očetu. Zadal pa ji je s tem tudi zadnji udarec. Iz žalosti in obupa nad tem, kar se je zgodilo, je Musseyve vzela strup, ki jo je uspeval za vedno.

Varuhi ameriškega predsednika

Za njegovo telesno varnost skrbi 40 detektivov

Atentat na predsednika Roosevelta je opozoril ameriško javnost, da je življenje vrhovnega poglavarja države neprestano v nevarnosti. V njegovem ožjem krogu takšne opozoritve ni bilo treba, kajti posvečenci vedo, kako je vsak njegov korak pod stalnim nadzorstvom in kako obsežni so varnostni ukrepi, s katerimi naj bi se zaščitilo njegovo življenje v zasebnem krogu in v javnosti. Telesna straža 40 najizbranih detektivov skrbi neprestano za to, da se mu ne zgodi najmanjše zlo. Tudi če se mudi v Beli hiši, čuva ta četa ljudi z Argovimi očmi nad njim. Ta stražna služba se vrši povsem neopazno, posebno na cesti ne bo nihče opazil, da ga obdajajo na vseh straneh zvesti čuvaji, a baš zato je nadziranje morda tem bolj učinkovito. Od kar je padel predsednik Mac Kinley kot žrtev zločinske roke, ni več noben ameriški predsednik brez telesne straže, ki se sestavlja, obnavlja in dopolnjuje po preizkušenih načelih. Čim se izvoli nov predsednik, ga sprejme ta straža avtomatično pod svoje varstvo.

Posebno težka je naloga tajne službe v Washingtonu. Natančno mora opazovati vse posetnike Bele hiše, varnostni agenti sledijo predsedniku povsod, zlasti na njegovih sprehodih. Ta naloga je še razmeroma preprosta, veliko bolj zamotana pa postane, če predsednik kam odpotuje. Že teden dni pred odpotovanjem se poda posebna štafeta na pot, da preišče vse hotele, v

katerih se bo predsednik ustavil, od vrha do tal, vključno dvigala, s katerim se bo po vsej priliki vozil, in osebo, ki mu bo stregla. Konferiranje s postajalnimi načelniki in krajevnimi policiji se razume samo po sebi, istotako napeljava posebnih telefonskih vodov. Posebno ostro nadzorujejo oči tajne telesne straže občinstvo, kadar predsednik kje javno govori ali če se pelje po cesti. Ni varno, da bi se mu hotel kdo približati z roko v obvezi ali s šopkom cvetov. Takšni šopki ne dosežejo nikoli svojega cilja, pač pa se lahko zgodi, da mora navdušenec, ki je hotel predsednika počastiti s tem, da je vrgl šopek proti njemu, prebiti kakšno neprijetno uro v preiskavi.

Državni podpredsednik ne potuje nikoli s predsednikom. To je razumljivo, saj je po ustavi določeni zastopnik in naslednik predsednikov in je dolžan, da sprejme njegove posle takoj, če bi predsednik navzlic vsem varnostnim ukrepom postal žrtev atentata.

Brnski proces proti fašistom

Proces proti Kobzineku in Gajdu ter njihovim pomagačem, ki so uprizorili v Brnu poskus fašistične revolucije, se bo začel 24. t. m. Pred sodiščem se bo morala zagovarjati 58 civilistov in dva poklicna vojaka. Razprava bo najbrže v prostorih brnskega deželnega zbora.

da nikdar ne bodo več zrasle! Državljan, ki o rožnju!

Večerna zarja je bila krvava, a nihče še ni prav mislil, da bo val krvi zagrnil Parizu Francijo in da bodo v njem utonili mnogi, premnogi: pravičniki in lopovi, pametnjaki in bedaki, modrijani in norci, junaki in pa prazne glave, za katere res ni škoda — nad mnogimi je usoda napravila znamenje in le malo, kdo ji je ušel.

Čez leto dni sta se peljala »državljan« Rochambeau in Bailly na morišče. Umreti ni bilo težko, ljudje so se bili tega skoraj že navadili. Vsekakor so bili vsi obsojenci čisto mirni, v njihovih dušah pa so se naglo vrstili spomini in izredno krepkih in jasnih oblikah. Krvniški voz je neumljeno poskakoval na hrapavem pariškem tlaku in branjevk se vpile: »Ni tako mehko, kakor v vaših ekvipažah, a? Prokleti aristokrati!« Rochambeau je vse to videl, a bil je miren. Zdelo se mu je, da se ga vse to ne tiče. In ko se je voz približal giljotini, jo je ogledoval radovedno ne da bi občutil groze. In okrogla odprtina v njej ga je spomnila na preteklost. Na okroglo strešno okence v hišici Lepelletierjevi. Obrnil se je k Baillyju in z očmi pokazal odprtino: »Glej okence v večnost!«

Bailly se je nasmehnil...

Proti ženski pokvarjenosti

V Siriji so ustanovili mladi moške organizacijo, ki ji je namen zatirati modernizacijo v širšem ženskem svetu. Če drugače ne, s tem, da se ne bodo ženili z mladimi domačinkami. Z organizacijo mladeničev bo sodelovala organizacija sirskih matron, da se razmere čim prej povrnejo v stari tir.

Vnovem tiru so začela dekleta, kakor jim očitajo mladeniči, posnemati »nemogoče metode moderne Turčije in Egipta, to je: zahajati v kino, čitati romane, odlagati gosti pajčolan pred obrazom in obraze, vsaj pri nakupih v krščanskih trgovinah, sploh odkrivati, stopati po cestah po sončnem zahodu in kar je še podobnih grehov, ki jih pravoverni prepovedujejo svojim ženskam.

Organizacij ali pošiljala svoje ljudi v krščanske trgovine, da bodo vohunili, ali se dekleta ne razkrivajo pred prodajalci. Na cestah bodo merili ženskam dolžino in debelost zastorov, po kinematografih bodo protestirali zoper navzočo muslimanska dekleta itd. Če to in ostalo ne bo pomagalo, tedaj pa bo sledila stavka, stavka proti zakonom s tako »pokvarjeno« žensko mladino.

Tudi on!

Madžarski poslanec Zoltan Meško vodja madžarskih narodnih socialistov, potuje v Berlin, da obišče Hitlerja in si izprisi njegove podpore

Edisonov nebotičnik

v Los Angelesu je eno redkih poslopj, ki so uspešno kljubovala zadnjemu potresu v Kaliforniji. Trinajstnadstropna zgradba je sezidana iz jeklenega ogrodja, ki se je popolnoma obnesla ob potresni preizkušnji.

Čoln, ki uniči vse mornarice

V Curihu so zaprli iznajditelja Probst, ki je oslepil razne osebe za pol milijona švicarskih frankov. Mož je pripovedoval, da je iznašel čoln, ki napravi 450 km na uro in lahko v najkrajšem času uniči vse mornarice sveta. Njegov izum, je dejal, interesira že mnoge evropske države. Na podlagi teh govoric so se našli ljudje, ki so močno zadovoljenemu Probstu odprli kredite. Nekemu denarnemu močnemu je Probst celo predložil neke dokumente, o katerih je dejal, da mu jih je izdala angleška admiraliteta. S temi listinami, ki pa so bile ponarejene, je dolgo vodil za nos svoje upnike. Preiskava je razkrila gotostne stvari. Probst so zaprli, pa kaj to pomaga, ko ne bo dobil od njega noben upnik niti belila.

Gledališče za propadle igre

Neki ameriški milijonar je ostavil oporoko, s katero je obogatel svet za najbolj originalno gledališče vseh časov. Milijonar, no imenu Rossmann, je bil za življenja velik prijatelj gledališča. Obiskoval je vsako premiero in se je navduševal celo za šibka dela, ki jih je občinstvo odklanjalo. Hudo mu je bilo, če so se igralci zaman trudili, da bi napravili kakšno novost občinstvu bolj okusno. V oporoki je namenil milijon dolarjev, s katerimi naj bi mesto Chicago zgradilo novo gledališče. V tem gledališču naj bi se igrali izključno komadi, ki jih je publika kdaj izživljala. — Temu gledališču rokopisov vsekakor ne bo primanjalo.

Berač umoril svojo ženo

Pretečeno nedeljo je javil 50letni poklicni berač Scholz policijski oblasti na Dunaju, da je umrla njegova žena Frančka. Prišel je mrtvaški oglednik, ki ni našel na mrti nič posebnega. Pozneje pa se je pojavil sum, da je tu po sredi morda zločin. Zato je oblast odredila ponovno preiskavo, ki je ugotovila na mrti sledove krvi. Šele natančen pogled je pokazal, da je bila Scholzova resnično umorjena. In sicer ji je morilec prerezal meso med brado in vratom ter ji prevrtil jezik. Tako je nastalo krvavljenje, ki je pripravilo žensko ob življenje. Scholz je vdan alkoholno in je dokazano, da je mučil svojo ženo večkrat z iglami in noži. Glede smrtnega sunka pravi, da jo je ubil v jezi.

Trije Grki zastrupljajo svet

Russel paša, policijski ravnatelj v Kairi, je predložil Društvu narodov, odkodu za zatiranje strupov, grozljivo poročilo o zastrupljavalni akciji sveta s hašišem, opijem, heroinom in kokainom. To akcijo vodijo trije Grki, ki imajo razpredene svoje mreže širnega sveta in tako dobro organizirano službo, da jim ne more nihče do živga.

Njihov sindikat za razpečevanje mamil je v pravem pomenu besede svetoven Razpreden je po vseh državah, a tako lokavo in vešče, da mu nihče ne more ugotoviti vrhovnega vodstva. Dasi švigajo agenti sindikata po vsem svetu, se niti ne poznajo med sabo in so tako rekoč lutke na nitkah nevidnih rok.

Sindikat vnovič letno skoro za milijardo d'narjev, čistega dobička. Gigantska razpredenost organizacije pa izhaja že iz dejstva, da je v njenih službah nad 280.000 oseb. Njih dohodki so prav lepi.

Koncern zastrupljevalcev sveta združuje tvornice v Turčiji, Egiptu, Bolgariji, na Grškem in v Mak Aziji. Ti tvorničarji razpečajo na mesec najmanj dve tona mamil, ogromno količino v primeri z neznanimi množinami, ki zastrupljajo nesrečne zemljane. Posebno heroin igra v zadnjih letih čedalje važnejšo vlogo.

Mednarodne oblasti si že od nekdaj prizadevajo, da bi odkrile, kdo so zastrupljevalci. Toda njihovih imen in bivališča ni mogoče dognati. Samo v Smirni in Carigradu

do so prišli izdelovalcem na sled, ki pa so takoj nato izginili kakor da so se vdrl v zemljo. Pozneje so zasledili silna podjetja še v Bolgariji ob obali Crnega morja in v Švici. Toda tam so jo producenti popihali, dokler jim niso postala tla pretrga. Kljub temu se je mednarodni policiji posrečilo, da ima danes v rokah imena vseh članov svetovnega sindikata za mamil. Pravi zločinec živi na Grškem, od koder vodi svoje podjetje. Podrejani jim organi ne vedo nikoli, kdo je njih gospodar. In vendar so v službi te tajne trojice kapitani in ladje z velikanskimi tovorji, diplomati, spretniki spolnih voz, artisti, potniki, šoferji in celo igralci. S tem razpečevanja mamil je izdelan do zadnje podrobnosti. Kurirji švigajo sem in tja, iz dežele v deželo ter prenašajo in prevažajo v zavojčkih, steklenicah, ampulah prepovedane snuje. Nihče pa ne ve, po čigavem naročilu ravna in komu je namenjena pošiljatev na koncu.

Transport sam na sebi je nenevaren in tudi slabo plačen. Zato pa dobe tem obilnejšo nagrado tisti, ki se morajo izpostavljati nevarnostim pri nadrobni prodaji. V nek-kih deželah je v službi tega tajnega sindikata celo podzemlje. Tajni zastrupljevalci se poslužujejo v dopisovanju med sabo šifrirane pisave, ki ji doslej niso mogli najti ključa. Društvo narodov bo imelo še mnogo dela, pruden bo zatrl in onemogočilo to golazen, ki kuje kapital iz slabosti svojih žrtev.

Največji samotarji

Trgovec, zobni zdravnik in ženska

Izjatelj »Prekomorske Daily Mail« v Londonu poroča v nekem članku o zanimivih pisnih velikih samotarjev, ki jih prejema iz vseh kotov zemlje. Tako mu piše neki možki z Read Islanda, samotnega otoka polarnega morja, daleč od zalede-nih obal Severne Amerike. To je lovec in trgovec Craig ki ima samo nekoliko Eskimov za tovariše in ki se vsako poletje sam ena ladja ustavi ob njegovem bregu. Navzlic temu se počuti mož zelo srečnega, pravi, da je celo srečnejši od 90 odstotkov drugih ljudi. Težko je samo v polarni noči, zlasti v januarju in februarju, ko divja vihar za viharjem in človek zaradi strahovitega mraza ne more nikamor iz hiše. Loteva se te globoka potlačnost in samo s posebno filozofijo ti je mogoče vztrajati,

da ukaša novo poletje. Najsamotnejši zobozdravnik na svetu bo tisti, ki živi samo z enim človekom na otoku Beef Island v Zapadni Indiji. K sreči pa je v bližini otočka »veliki svet« v podobi otoka Tortole, ki šteje 6000 prebivalcev, med njimi 16 belokozocev. Zobo-zdravnik se odpelje enkrat tedensko na Tortolo, da nakupi živil in popravi ljudem zobe.

Najsamotnejša ženska bo neka Anglezinja, ki živi sredi velikega pragozda ob Gippelandskem jezeru v Avstraliji. Na jugu se konča gozd ob 150 km dolgem pesčenem morskem bregu in od tu do Južnega tečaja ni nobene kopnine več. »Često, krat sem edino človeško bitje na tem bregu,« piše samotarka.

Svilna industrija v New Yorku

New York, ki prvači večini industriji, vzema vodino mesto tudi v svilni industriji. Večina japonske sirove svile prihaja iz New Yorka, česar javnost ne ve, a vendar ni to ameriška svila, kakor bi si sedaj utegnili misliti, temveč v resnici japonska. Japonsko jo Ameriki namreč dobavlja kot prastrovino, v podobi kokonov, v Ameriki pa te predelajo v svilena tkiva.

Veliki parniki, ki prevažajo sirovino iz Bombaya, Šanghaja in Tokija, pristanejo skoraj izključno v Seattlu, velikem ameriškem pristanišču ob Pacifiku. Tu se dragoceni tovor pod najstrožjim nadzorstvom in takoj naloži na posebni vlak, ki prevozi vse Unijo od vzhoda do zapada. Največji del tovora se potem odloži v New Yorku, kjer ga predelajo v končni produkt. Ta prevoz od izhodiščne luke do končne pot, staja se vrši pod najstrožjim varstvom tajnih agentov in celo s strojnimi oboroženega moštra, tako da se nepoklicanim osebam pač gotove ne posreči, da bi izmaknili še tako majhen del tovora.

Rooseveltov sin — farmar

Rooseveltov sin Elliot je bil doslej kurist v nekem velikem newyorškem inšernem podjetju. Odkar pa je njegov oče prevzel predsedstvo Zedinjenih držav, je postalo njegovo stališče tako težko, da je moral dati slovo dosedanjemu udeleževanju. Od vseh strani so namreč pritiskali nanj, naj posreduje pri svojem očetu za razne ugodnosti. Ker je postalo življenje v tem pravcu zanj nevdržno, je dal slovo svoji dosednji poziciji ter se preselil v Arizono, kjer si je kupil farmo in bo redil krave ter obdeloval zemljo.

Mesto zgorelo

V Hondurasu je zgorelo mesto Tela. Ogenj še ni pogasjen in poročila, ki so jih dobili v Washingtonu, pravijo, da bodo plameni uničili vse hiše in ne bo ostal niti kamen na kamnu.

Napoleonovo poprse

dela kiparja Houdona, so te dni prodali na javni dražbi v Parizu za 60.200 frankov

Eksplodizija v tvornici za kemikalije

V Mitchamu, ki leži v južnem predelu Londona, je nastala v neki tvornici za kemikalije eksplozija, ki je popolnoma razdejala tvornico. Pri tem je bilo več ljudi ubitih, mnogo pa ranjenih. Med žrtvami so večinoma otroci, ki so se igrali v bližini tvorniškega objekta. V 200 hišah, ki stoje v neposredni bližini tvornice, je zračni prstek razbil šipe. Zaradi eksplozije je nastal tudi ogenj, ki pa so ga kmalu pogasili.

Buharin aretiran?

Po poročilih iz Leningrada so aretirali tam enega najbolj vnetih teoretikov komunizma, Buharina. Baje je imel zveze z desničarsko opozicijo proti sedanjemu režimu.

Ambulančni voz za bolne živali

Dunajsko društvo za zaščito živali je uvedlo poseben ambulančni voz za bolne živali. Slika kaže prizor, ko spravljajo vanj bolnega psa

Madžarska : Jugoslavija 3:1 (2:0)

Nepričakovana zmaga madžarske reprezentance — Varaždinski SK v Ljubljani ni napravil slabega vtisa — Dunajčani na treh frontah poraženi

Včeraj se je vršila ob velikem zanimanju občinstva neoficijska meddržavna tekma med izbranim moštvom Madžarske in Jugoslavije. Splošno pričanje je bilo, da bo naša reprezentanca zmagala nad Madžari, ki niso nastopili v svoji najboljši postavi. Toda prišlo je drugače.

Že pred tekmo je moral g. savezni kapetan slišati v listih in tudi v sportni javnosti marsikatero pikro besedo zaradi sestave naše reprezentance, ki je danes nastopila proti Madžarski. Zdi se, da gosp. savezni kapetan nima dobrega pregleda o igračih, odnosno, da se za takozvano provinco premalo briga. Poudarjati moramo, da govorimo o stališču celokupnosti, o stališču našega sportnega ugleda, nikakor pa ne iz kakšnega lokalnega patriotizma. Dosedanje prvenstvene tekme so pokazale, da imamo v vratarju slovenskega predsednika in ligo Primorja igrača, na katerega bi moral g. savezni kapetan malo bolj paziti. Vse dosedanje kritike, ne samo v slovenskih listih, temveč tudi v zagrebških, spitskih in sarajevskih, označujejo Starca kot famoznega čuvarja svojega svetlišča. O tem se bo g. savezni kapetan lahko pre-

pričal pri tekmah, ki jih bo Primorje odigralo v Beogradu. Še drugega igrača moramo omeniti. Je to levo krilo Ilirije Pfeifer. Ilirija sicer ne igra v nacionalni ligi. Toda Pfeifer je v vseh dosedanjih tekmah dokazal, da bi lahko prišel v postev tudi za državno reprezentanco, zlasti zaradi tega ker pač nimamo velike izbire v levih krilih. Upamo, da bo g. savezni kapetan v bodoče — saj nas čakajo še druge mednarodne tekme — vsaj nekoliko vpošteval našo, iz interesa za celokupni naš sport izrečeno besedo.

Med občinstvom je naš poraz vplival zelo neugodno. Zlasti zaradi tega, ker naša reprezentanca nikakor ni dala igre, s katero bi se mogli postaviti. Jugoslovensko moštvo je igralo slabo zlasti v taktičnem oziru. Moštvo je forsiralo polvisoko in visoko igro, s katero zlasti zaradi vetra ni moglo doseči uspeha. Madžari so predvsi popolnoma pravilno nizko igro ter so se odlikovali s svojo preciznostjo.

V prvem polčasu so Madžari igrali z vnetostjo in že v 5. min. je uspelo Turaydu, da doseže s strelom z daljave 6 m vodstvo za Madžare. Zdi se, da je ta gol pa, del iz ofsida. Kljub uspehu Madžarov so bili naši v tem delu igre enakovredni na-

sprotniki. Kmalu pa se je pokazala lahka nadmoč Madžarov. V 18. min. dobi žogo madžarska desna zveza Karman, in sicer v precejšnji oddaljenosti od gola. Dimitrijević in Kovačević mu skušata odvzeti žogo, kar jima pa ne uspe. Karman doseže iz 16 m drugi gol za Madžare.

V drugem polčasu se je jugoslovensko moštvo nekoliko izpremenilo. Namesto Kovačevića je igral Lukčić, kot levi krilec Radovniković, kot srednji krilec pa Lechner. V napadu je v zvezi igral Vujadinović. Naši so pričeli v drugem polčasu s precej ostrim tempom, ker jim je dokaj pomagal veter. Bil je v premoči ter stalno ustvarjal nevarne situacije pred golom Madžarov. Toda Madžari so odlično branili. V 24. min. so se Madžari nekoliko otresli jugoslovenskih napadov in Ery je postavil na 3:0 za Madžare. V 38. min. je Kragić dal lep pas Timaniću, ki je z ostrim strelom dosegel častni gol za Jugoslavijo.

Sodil je g. Jolčić. Očita se mu, da v prvem polčasu ni priznal Timanićevega gola, čeprav se je žoga že popolnoma nahajala v mreži. Tega sodnik ni videl, zaradi česar bi bilo kmalu prišlo do incidentov. Tudi prvi gol za Madžare je ba je padel iz ofsida.

Prisotnih je bilo nad 8000 gledalcev.

g. Ochs. — Atletiki rez. : Celje rez. 2:0 (0:0).

JESSENICE: Hermes komb. rez. jun. : Bratstvo 5:2 (2:1).

ZAGREB: Gradjanski : GAK 8:0 (4:0).

SISAK: Hašk : Segesta 4:0 (2:0). S to

nekoliko zakasnelo tekmo je Hašk do-

segel prvenstvo ZNP za leto 1952.

DUNAJ: Čelkostovska : Avstrija 2:1

(0:0). 65.000 gledalcev. Sodnik g. Lan-

genus. Čehi so scortali v 1. in 4. min.

druga polčasa po Puc. Za Avstrijo

je scortal v 41. min. Smistik.

PRAGA: Praga : Dunaj 4:1 (2:0).

BRNO: Brno : Dunaj 4:1 (2:0).

BUDIMPEŠTA: Ferenovars : Attila 4:1.

Uppest : Szeged 2:1. Kámpet : Buday

5:1. Hungaria : Somogy 2:1.

ANVERSA: Nizozemska : Belgija 3:1.

MONAKOVO: Sportvereinigung Fürth :

Bayern 1:1.

OBERHAUS: Rapid (Dunaj) : FC Ober-

haus 2:2.

ELBERFELD: FSV Elberfeld : FC Wien

3:3.

HAMBURG: Corinthians : Hamburger

SV 2:2.

HAAG: Corinthians : Nizozemski team

1:5.

RIM: Italijansko prvenstvo: Ambrosiana

: Milano 3:1. Bologna : Roma 2:2.

Firenze : Napoli 1:0. Genova : Lazio 0:0.

Palermo : Alessandria 0:0.

Občni zbor I. SSK Maribora

V četrtak zvečer je imel I. SSK Maribor svoj 14. redni občni zbor, ki ga je vodil zaslužni predsednik g. dr. Stomol. Zbor vanja so se udeležili zastopniki oblasti in sportnih društev. Med navzočimi so bili sreski načelnik g. Makar, ravnatelj g. Pogačnik za SLD, ravnatelj g. Pišek za SPD Ruše, g. dr. Rosina za SPD Maribor, g. Gnuš za MSK, g. Roglič za MZSP, ravnatelj g. dr. Tomineš, zastopniki vsjake itd.

V odsotnosti glavnega tajnika je podal tajništvo poročilo predsednik g. dr. Stomol. Naglašal je, da je tretje leto prizadevanja za sanacijo kluba stavilo na vodstvo teške naloge. Število sekcij je ostalo nespremenjeno. Klub šteje nad 500 rednih in nad 400 izvršujočih članov. Pozitivno sta v preteklem letu zaključila le teniški in damski odtsek, dočim so ostale sekcije bile pasivne. Klub je priredil v minulem letu več prireditev, kakor reduto, otroško olimpiado, tombolo itd. ki so gmetno in moralno zadovoljivo uspeli.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal blagajnik g. Loos, je bilo razvidno, da je ves denarni promet znašal nad 600.000 Din. O delovanju nogometne sekcije je poročal g. Vemaver. V minuli poslovni dobi je I. SSK Maribor odigral 44 javnih tekem; razlika golov je 147:95.

Za damski odtsek je poročala g. Ravnikova, za ping-pong sekcijo g. prof. Semnik. Za lahkotletski odtsek prof. g. Cestnik in za vodno sportni odtsek g. Voglar.

O delovanju teniške sekcije je referiral g. Gilly. Odtsek je zaključil v minulem letu prvo celotno sezono na petih prostorih ob vsem mogočem komfortu, ki so si ga zgraditelji zamislili. Teniška igrišča so prvovrstna naprava ki ji v naši državi ni enake. V sportnem oziru je odtsek zadostil pač vsem zahtevam in se pridno udeležuje zvečer na rekordnem številu odigranih tekmovalj, katerih je bilo 12 in ki so po večini tudi končala uspešno. V družabnem življenju se je na prostorih opežalo vso sezono lepo harmonično in zadovoljivo razpoloženje. Z ekonomskega vidika se zaključuje sezona številčno s pač malenkostnim prebitkom, kar pa v prvi vrsti opravičujejo vsa končana dopolnila na dela tako na terenu kakor na inventarju.

Za zimsko sportni odtsek je poročal g. Roglič. Sekcija je štela v pretekli sezoni do konca preteklega leta 94 aktivnih članov. Po novem letu pa je pristopilo 151 članov iz vojaških krogov, in sicer 72 častnikov in 79 podčastnikov, tako da šteje sekcija trenutno 245 članov. Odtsek je priredil v minuli sezoni več tekem, izletov, predavanj, ki so uspela v vsakem pogledu izredno dobro.

V imenu nadzorstvenega odbora je poročal g. dr. Boštjančič. Predlagal je absolutorij, ki je bil tudi soglasno sprejet. Ob tej priliki se je razvila tudi debata o izvajanju sekcijah pravilnikov. Predsednik g. dr. Stomol je pri tej priliki naglašal, da se mora sleherni član v klubu ali v sekciji zavedati dolžnosti do kluba za razvoj slovenskega sporta, posebno še, ker nosi klub ime mesta Maribora. Klubska članarina bo ostala tudi letno neizpremenjena, prav tako tudi sekcijška članarina za teniški odtsek.

Po kratkem odmoru so sledile volitve, in sicer je bila izvoljena naslednja nova uprava: predsednik dr. Stomol; odborniki: prvi državni pravdnik dr. Jančič, magistratni svetnik Rodošek, kapetan

Gnuš, Stock, Loos, Gilly, inž. Černe, dr. Vauhnik, major Cerovac, dr. Rosina, inž. Jelenec. Načelniki sekcij: tenis R. Sepec, zimski sport Golubović, lahka atletika profesor Cestnik, ping-pong prof. Semnik, damski sport g. Ravnikova, nogomet Filipčič, vodni sport Košak in propagandni Voglar. Za namestnike so bili izvoljeni: ml. Jul. Gustin, dr. Marinč, Miloš Oset, Drago Roglič, J. Hutter, M. Kanc, inž. Dračer, major Maslač Dolček, Serec, narodni poslanec Krejci, inž. Baran, Videmšek, Novšak, Gustinčič in dr. Lutman. Revizorji: ravnatelj Pogačnik, dr. Boštjančič in ravnatelj Barle; namestniki: ravn. Pišek in Rosner. Častno razsodišče: senator dr. Ploj, dr. Ravnik, ravnatelj dr. Tomineš, okrajni glavar Makar in dr. Štor.

Poseben vlak za tekmo Primorje — Concordia v Zagrebu, dne 30. aprila. Putnik d. d. pripravlja v dogovoru s Primorjem poseben vlak v Zagreb ob priliki nogometne lige tekme Primorje : Concordia v Zagrebu dne 30. t. m. Vožnja Ljubljana-Zagreb in nazaj stane Din 40.—. Prijave sprejema potovalna pisarna Putnika v Gajevi ulici, kjer mora vsak prijavitelj takoj ob prijavi vplačati ves znesek. Udeleženci dobijo istovrstne posebne legitimacije Putnika, ki izstavljajo tudi vozovnice. Prijave proti takojšnjemu plačilu zneska sprejema tudi odbor Primorja v kavarni Emona dnevno od 12. do 13. in od 18. do 19. Odhod iz Ljubljane je določen na približno 7. zjutraj, povratek v Ljubljano okoli 22.—. ASK Primorje pozivlje članstvo, simpatizerje in ostalo sportno javnost, da se v čim večjem številu udeležijo pohoda v Zagreb in s svojo navduženostjo pri tekmi podpre borbo slovenskega predstavnika v ligi.

ASK Primorje. Seja lahkotletske sekcije danes ob 20.30 pri Mikliču. Vabljeni so gg. Petkovšek, Kermavner, Liković, Stiglic, Križ, Rič D. in M., Hanzi, Zorica F. in A. ter Sanci S. Danes ob 15.30 redni trening.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Drevi ob 20. seja sekcijškega odbora v gostilni Činkole. Zaradi važnosti polnoštevna udeležba.

Požar ob žalostni petdesetletnici

Izlake, 8. aprila. Malone na isti dan, ko je pred petdesetimi leti pogorelo naselje Prihocev, občina Rižiče, je v četrtak zvečer domala zadelo prav ista usoda šest gospodarjev tega naselja, ki leži strmo v hribu, proč od vode. Par minut po 22. uri je šinil krvavo rdeč zmebel iz hleva gospodarja Jakoba Butje. Ker stojijo hiša, kozolec in druga poslopja sosedov v neposredni bližini, je pretila največja opasnost, da bo ogenj upepetil tudi to. K sreči so se domačini kmalu prebudi in obilavi najhujše stene z vodo in jih pokrili z mokrimi plahti, ter tako udušili ogenj, ki se je že prijel biše prizadetega gospodarja. Medtem so požar opazili v nabrežju ležeči vasi Čemšeniku. Prihiteci so z ročno brizgalno, kmalu za njimi gasilci iz Izlake in Lok, ti slednji z motorno brizgalno. Zaradi oddaljene vode so zvezali ročno in motorno brizgalno ter na ta način uspešno pogasili nevarno žerjavico, kajti hlev sam je zgorel v dvanajstih minutah. Iz hleva in prizidanega svinjaka so rešili vso živino, zgorela pa je peruti, na, ki je tlečih krič frčala v pogubne plamene. Žal ni bilo mogoče rešiti gospodariskega orodja, zaradi česar je škoda precej občutna, a je skoro krita z zavarovalnino. Kolikor je bilo mogoče preceniti, znaša 30—40.000 dinarjev. Pri gašenju se je nevarno opekla ena ženska, pa tudi gospar, je odnesel lažje opekline.

Francoski vojaški ataše v Moskvi

Pariz, 8. aprila. AA. Iz Moskve poročajo, da je danes prispel tja polkovnik Madras, prvi francoski vojaški odposlanec na moskovskem poslanstvu. Polkovnik Madrasa je na postaji sprejel med drugim tudi komisar za vojsko Vorosilov. V kratkem bodo tudi Sovjeti imenovali svojega vojaškega atašea v Parizu. Hlasov dopisnik javlja iz Moskve, da v tamkajšnjih diplomatskih in ruskih političnih krogih živahno komentirajo prihod francoskega vojaškega odposlanca in skorajšnje imenovanje sovjetskega vojaškega atašea v Parizu.

Francoska letalka izginila

Pariz, 8. aprila. AA. Iz Ranguna poročajo, da tamkaj še ničesar ne vemo o usodi francoske letalka Marvys Hils, ki je na potu iz Pariza v Tokio. Včeraj bi morala pogumna letalka prispeti v Rangun, a je dosedaj še niso mogli najti.

Belgijski kraljevski par v Jeruzalemu

Pariz, 8. aprila. AA. Belgijski kraljevski dvojica je danes prispela incognito v Jeruzalem.

Ilirija : Varaždinski SK 4:1 (0:1)

Ta tekma je bila bolj prireditve iz zadrege, toliko da se izpolni program, da ne ostane lep spomladanski termin nezaseden. Varaždinci gotovo niso obljubljali visoke klase, pa se je kljub temu nabralo na igrišču nekaj 400 ljudi, od katerih je pač vsak pričakoval prepričevalne in izdatne zmage domačega moštva.

To se je tudi zgodilo, toda počakati je bilo treba na uspeh ves prvi polčas in še del drugega. Dobro polovico igre pa občinstvo nikakor ni prišlo na svoj račun. Gledalo je precej revno igro, v kateri so sicer gostje pokazali par skopo odmerjenih potez, dočim je domače moštvo ves ta čas neumljeno dolgočasilo svoje pristase. Moštvo Ilirije se je šele v drugem polčasu razvnelo, in odločno zamahu nadomnilo, kar je bilo v prvem polčasu zamujeno, in navrglo še par zgoditkov, da se je izid tekme napravil sorazmernim s pokazanim znanjem in vzdržljivostjo.

Ilirija: Doberlet, Jancić, Berglez, Unterreiter, Vardić, Belak, Illovar, Lah, Svetić, Verovšek, Pfeifer.

Varaždinski SK: Sekovanić, Gjurak, Berta, Vrančić, Tepeš, Cerjan, Mekovec, Ribić, Vojtechovsky, Mutibarić, Lampl.

Prvi polčas je bila igra odprta in so uvo doma prevladovali gostje. Po desetih minutah so že pokazali vse, kar znajo, potem pa je Ilirija več v napadu in si pribori tri kote. Gostje igrajo prizemno igro kratkih pasov, pa ne dosledno, ker si pustijo nariniti tudi ilirjanski stil. V 20. min. preigra centerfor lepo svoje levo krilo, ki iz čiste pozicije doseže neubranjeno vodstvo. Pri Varaždinčih je igral zlasti dobro vratar, ki je bil zelo zaposlen, dober je bil tudi srednji krilec, poleg njega še desni krilec; sploh so imeli Varaždinci v prvem polčasu boljše srednjo linijo, napad pa je v triju lepo kombiniral, ne da bi pokazal kako odločnost pred golom.

V drugem polčasu so se z ene strani Ilirijani nenadoma znašli, z druge strani pa se je moštvo gostov popolnoma sesulo. O njihovem startu iz prvega polčasa ni bilo sledu, zato pa so Ilirijani dobro držali žogo in v krepkih sunkih pritiskali na nasprotna vrata. Pri tem je bila leva stran napada zelo uspešna, sodelovanje med Verovškom in Pfeiferjem je obrodilo obilo plodov. V 9. min. je Pfeiferju uspelo izenačenje in tekmo prihodnje četrt ure je isti Pfeifer še trikrat potresel mrežo; zlasti je bil lep četrti gol z glavo na lep Lahov prenos.

Varaždinci so v drugem delu igre venomer pregrupirali svoje moštvo, ne da bi s tem dosegli zaželeni hasek. Tako so predvsem razbili svojo najenotnejšo formacijo, srednjo vrsto, in dali prostejši razmah ilirjanskemu napadu; zdi se, da so šele na začetku sezone in da poedini niso izdržali na bolj izpostavljenih mestih. Nasprotno pa so Ilirijani pokazali mnogo boljše kondicijo, ki jim je tudi prinesla do izdatne zmage.

Sodil je g. Schneller dobro.

Ilirija rez. : Vojaški SK Triglav 4:2 (1:1)

V predtekmi je po lepi igri zmagala ilirjanska druga garnitura nad vojaškim moštvom.

ISSK Maribor kandidat za prvenstvo LNP

Zasluzena zmaga Maribora nad Rapidom — Prvenstvo LNP bo najbrže šlo prvič v Maribor

Maribor, 9. aprila.

Lahko se reče, da je današnja prvenstvena tekma med Mariborom in Rapidom bila odločilna za letošnje nogometno prvenstvo LNP, ki bo, kakor je podoba, to pot prvič romalo v Maribor. Za prvaka prideta sedaj v postev edino le še Maribor in Ilirija. Vendar moramo Mariboru dati več šans, ker si je z današnjo zmago zelo uvrstilo svojo vodilno pozicijo ter vodi pred Ilirijo z naskokom treh točk Res je, da je odigral eno tekmo več kot Ilirija, vendar ga pa čaka samo še ena naloga, namreč zmaga nad Železničarjem, in sicer v Mariboru. Ilirija mora igrati še tekmi z Rapidom in Železničarji, obe v Ljubljani. Rapid in Železničar se bosta borila za predzadnje mesto.

Stanje je sedaj naslednje:

Maribor	6	3	1	2	13:12	7
Ilirija	5	1	2	2	11:12	4
Rapid	5	2	0	3	11:16	4
Železničar	4	1	1	2	9:12	3

I. SSK Maribor : SK Rapid 5:2 (2:1)

Današnja prvenstvena nedelja je potekla v znamenju mariborskega derbija, ki je zvalil na igrišče precejšnje število gledalcev. Ni jih bilo mnogo manj od tisoč.

Moštvi sta nastopila v naslednjih postavah:

Maribor: Gutmeier, Bertonec, Savo, Kokot, Kirbiš, Kukanja, Miro, Privršek, Bertonec, Hrešček Zemljič.

Rapid: Hermann, Barlovič, Flak, Klippstättner, Seifert, Gomol, Heller, Venko, Pričič, Hardinka, Pischhof.

Tekma je bila vsekoli zanimiva, v splošnem pa tipična prvenstvena borba. Potekla pa je brez posebnih incidentov. Bila je v splošnem fair, kar je v glavnem zasluga sodnika, ki je obdržal igro do konca v svojih rokah.

Za Maribor je izvajalec zmago pred vsem napadalna vrsta. Ta del moštva je bil sploh najmočnejši na igrišču. Zlasti leva stran je bila odlično disponirana. Miro je danes podal nekoliko koristnejšo igro in tudi njegov partner Privršek je igral prav dobro. Bertonec je odlično vodil napad Zemljič na levem krilu pa je naravnost briljiral. Tudi sedanja linija ni mnogo zaostajala, odlični je bil Kukanja. Kirbiš je sicer na momente pokazal znake slabosti, zlasti v drugem polčasu, vendar je dobro pošiljal žoge naprej. Kokot ni posebno zadovoljil, zlasti ne v defenzivnem pogledu. Branilca sta se prav lepo uveljavila, bila sta v razdiranju prav sigurna, zlasti je podprta koristno igra Bertonec. Gutmeier v голу ni imel posebno težke naloge, bil pa je v splošnem dober.

Rapidovci so zaostajali zlasti v kombi-

naciji, kot celota je srednja vrsta Rapida prišla mnogo manj do izraza, ker ni znala napada podpirati. V napadu so imeli Rapidovci prav močno orožje, ki se je pa skrhalo na močni mariborski obrambi. Do kazenskega prostora je še nekam šlo, potem pa je le redko prišlo do pametnega zaključka s strelom na gol. Kar pa je bilo takih strelav, jih je vse posnel Gutmeier. Zelo sta ugejali krili, ki sta nenehoma uprizarjali bega na nasprotno polovico. Pri tem je bil Venko nevarnejši, zlasti tu, di kot strelec. Trio je sicer lepo prodiral, v njem pa ni strelca. Obramba je bila kot celota prav dobra, vratar je imel reševati mnogo problemov, pokazal pa ni prave sigurnosti. Moštvo je imelo precej zrelih šans, izkoristilo pa je samo eno, dočim je en gol padel iz enajstmetrovke.

Zmaga Maribora je bila popolnoma zaslužena tudi po poteku igre. Mariborova enajstorka je bila nedvomno boljše, lepo je kombinirala in kar je glavno: mnogo je streljalo. Prvi polčas je igra bila precej odprta, vendar pa je Maribor imel več od nje. Tudi začele in konec drugega polčasa je pripadel Mariboru, vmes pa je bil Rapid v premoči in je šestkrat oblegel vrata Maribora.

Gole so zabili v 9. min. Bertonec iz gneče; v 26. min. je isti igralec z lepim voljem strelom iz kota zvišal na 2:0. V 30. min. je Hardinka iz prostega strela znižal na 2:1, v drugem polčasu je Hrešček v 2. min. iz kota zvišal na 3:1, v 4. min. pa Zemljič po krivdi vratarja na 4:1. V 28. min. je Rapid znižal po Barloviču na 4:2 in v 37. min. je Zemljič iz kota postavil končni rezultat na 5:2.

Sodil je g. Podubsky iz Zagreba prav dobro.

Ostale nogometne tekme

Ljubljana: V Ljubljani sta se odigrali dve važni drugorazredni prvenstveni tekmi. Dopolnile je tekma Jadran : Korotan 3:1 (0:1) ostala neodločena, popoldne pa je Hermes. ki je nastopil s tremi rezervami, premagal Slovana z 9:0 (4:0). Stanje v drugem razredu je sedaj naslednje: Hermes 13 točk, 46:8, Korotan 8 točk, 14:7, Jadran 5 točk, 12:24, Grafika 2 točk, 7:10, Slovan 4 točke, 9:29. Primorje jun. : Korotan II. 1:0 (0:0).

Kranj: Primorje I. : Korotan 5:4 (1:2)

Celje. SK Celje : SK Olimp 5:2 (3:2)

Zelo živahna in napeta prvenstvena tekma. Vendar pa moštvi nista pokazala posebne igre. Celje je bilo v prvem polčasu v premoči, v drugem polčasu je bila igra izenačena. Goli za Celje so padli v 1. 5. in 24. minuti prvega polčasa in 12. in 18. min. drugega polčasa, za Olimp v 10. in 18. min. prvega polčasa. Objektivno je sodil

Sport in poroke

Med raznimi senzacijami, ki jih je prinesla zadnja olimpiada ni bila — vsaj po ameriških pojmi — najmanjša ona o zaroki olimpijske prvakine, in sicer — da je bil efekt še večji — zmagovalec v enakih disciplinah. Citateljem je gotovo še v spominu, da sta se sredi olimpijskega vrveža poročila prvak v vodnih skokih za gospo Mickey R. Galitzen in prvakinja v isti disciplini za dame Georgia Coleman. Olimpijski zarčni par se je moral neštetokrat postaviti pred kamere in zvočne filme, tako eo z veseljem takrat beležili ameriški listi.

Primer zaroke obeh mojstrov v skakanju z deske v Los Angelesu je gotovo prvi te vrste in da gozdaj med sportniki še ni bilo tako svojevrstnega. Zato pa so v zadnjem času zakoni med znanimi in tudi slavimi sportniki obeh spolov skoraj že vsakdanji pojav. Saj je res na dlani, da išče in najde mladi svet prav v sportu, kjer se človek najprej pokaže vsega in kjer se najbolj prikažeta njegova narava in značaj, primerno izpolnjenosti. ki je potrebna za sklenitev zakon. Skupno življenje obeh spolov na zelenem polju, v in ob vodi, na teniškem igrišču ali v sedlu, nudi najboljše priliko, da se mladina medsebojno spozna in cení brez dvoma boljše kot z znanstvi na veseličah ali v prirediteljskih družbah.

Zato poznamo v novejši sportni zgodovini vrsto takozvanih sportnih zakonov. Iz vseh taborev se zbirajo ti pari: običajno in najlažje pa se najdejo v isti sportni disciplini in menda je ni panoge, v kateri še ne bi bili sklenjeni zakoni med njenimi ljubitelji obeh spolov. Najčistej so kajpak sportni zakoni v onih panogah, ki jih oboja spo-

vilčno najbolj gojita.

V igralnem sportu so takšni zakoni menda najbolj pogosti. Odlični nemški plavač Küppers v hrbtnem plavanju se je poročil z odlično plavalico Erkens. Ernst Vierköter, ki je kot prvi preplaval Rokavski preliv, se je oženil s koleginjo Döbler, ki je včasih tudi prvakinja v takšnih disciplinah; oboja živita zdaj v Ameriki. Madžar dr. Barany je vskočil v drug tabor in si je izbral boljše polovico med igralkami tenisa, prvakinjo Obersehall. Takšnih in sličnih primerov imamo tudi v domačem sportu mnogo.

Še bolj plodovitek za sklepanje zakonovskih zvez so one sportne panoge, ki jih gojijo moški in ženske skupno in v katerih se medsebojno izpolnjujejo, n. pr. posebnost v tenisu in dreanju. Brez dvoma je bilo sportno udeleževanje pri takih parih prvi povod za zakonsko skupnost. Za takšne pare imamo med sportniki nekaj slavni primerov.

Pred petimi leti sta postala olimpijska prvaka v umetnem drsanju Francoza g. Brunet in gđ. Joly; štiri leta pozneje sta ponovno osvojila ta naslov, toda že kot zakonca Brunet. Prav tako sta postala dosmrtni par tudi Ernst Gaste in Elza Kischauer, ki sta si še pred ekokom v zakonski jarem osvojila naslov nemških prvakov.

Da tudi na teniških igriščih ni izključeno, da bi se človek ne ožrel za svojo nasprotnico ali soigralko, imamo pomemben primer v Angliji, kjer sta se zvezala Betty Nuthall — ena izmed najboljših — in prav dobri Mr. Spence ter nastopala odleki kot mekani par na velikih prireditvah. Prav tako zanimiv je tudi primer zakoncev Crawford iz Avstralije, ki sta bila v letu 1931 najboljša teniška igralca v domovini, torej tudi redki

primer razumevanja v sportu in življenju. Nekoliko manj čistit, toda prav za prav tudi sportni zakoni so vsi oni, ki so bili — in bodo še — sklenjeni med raznimi funkcijari posameznih sportnih organizacij ali klubov in iz

